

Alcohol en drugs bij evenementen

Leidraad voor gemeenten 2.0

J. de Greeff, F.X. Goossens, A.M.L. Sannen, H. Kooke, N.E. van Hasselt

Alcohol en drugs bij evenementen

Leidraad voor gemeenten 2.0

Colofon

Opdrachtgever

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Financiering

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Projectleiding

F.X. Goossens

Projectuitvoering

J. de Greeff

F.X. Goossens

A.M.L. Sannen

H. Kooke

N.E. van Hasselt

Vormgeving en productie

Canon Nederland N.V.

Beeld

www.istockphoto.com

Deze uitgave is gratis te downloaden via www.trimbos.nl/webwinkel met artikelnummer **AF1448**. Versie 2.0, maart 2017

Trimbos-instituut

Postbus 725

3500 AS Utrecht

Da Costakade 45

3521 VS Utrecht

www.trimbos.nl

E: 030 - 297 11 00

F: 030 - 297 11 11

© 2017, Trimbos-instituut, Utrecht

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande toestemming van het Trimbos-instituut.

Leidraad in ontwikkeling

Deze leidraad is met de grootste zorgvuldigheid samengesteld door het Trimbos-instituut, in samenwerking met verschillende organisaties en overheden die expertise hebben op het gebied van alcohol- en drugsbeleid voor evenementen (zie bijlage 2).

Wij achten het van groot belang dat de informatie beschreven in de leidraad aansluit bij de beleidspraktijk van gemeenten en hun adviseurs, alsmede bij de praktijk van het organiseren van evenementen. Om dit te waarborgen, is een eerdere versie in 2016 door een aantal gemeenten getoetst op volledigheid en toepasbaarheid. Op basis van de ervaringen die in 2016 zijn opgedaan, is in 2017 deze 2.0 versie geschreven.

Mocht u opmerkingen, aanvullingen of vragen hebben over deze leidraad, dan ontvangen wij die graag van u. U kunt dan contact opnemen met de projectleider: Ferry Goossens (fgoossens@trimbos.nl of 030-2971141).

Leeswijzer

In de inleiding worden de verschillende stakeholders en de verschillende belangen in kaart gebracht die een rol spelen bij het organiseren van evenementen. Ook komen de variabelen aan bod die relevant zijn voor de risicoanalyse voorafgaand aan een evenement en het plan van aanpak dat daaruit volgt.

De daarop volgende hoofdstukken (H2 - H8) beschrijven, per thema, de maatregelen die ingezet kunnen worden.

Ten slotte vindt u in bijlage 1 de voor evenementen meest relevante wetsartikelen uit de Drank- en Horecawet en de Opiumwet. In bijlage 2 staan de namen van de experts die adviseerden en hebben meegeschreven aan deze leidraad. Wij zijn hen zeer erkentelijk; zonder hun bijdrage zou deze leidraad niet tot stand zijn gekomen.

Inhoud

Samenvatting leidraad voor gemeenten	7
1 Inleiding	13
1.1 Verschillende stakeholders, verschillende belangen	15
1.2 Afspraken maken	16
1.3 Risicoanalyse als basis	17
1.4 Drugs: strikt of soepel?	23
2 Informatievoorziening en communicatie	25
2.1 Informeren over wetten en huisregels	27
2.2 Voorlichting over de risico's van alcohol en drugs	30
3 Toezicht en handhaving	33
3.1 Verantwoordelijkheden	35
3.2 Afspraken maken	36
3.3 Maatregelen en interventies voor toezicht en handhaving	39
3.4 Dropbox	39
3.5 Fouilleren en visiteren	39
3.6 Drugskluis	40
3.7 Drugshonden	40
3.8 Controle drugsbezit of -gebruik op het evenement	41
3.9 Leeftijdscontrole	42
3.10 Onder invloed van alcohol en/of drugs	44
4 Horeca en barmanagement	47
4.1 Barpersoneel	49
4.2 Aanbod	51
5 EHBO	55
5.1 EHBO-post	57
5.2 Observatieruimte	59
5.3 Informatie over de EHBO	59
5.4 Communicatie en afstemming	60
6 Harm reduction	61
6.1 Chill-out ruimte	63
6.2 Drinkwatervoorzieningen	63
6.3 Klimaatbeheersing	65
6.4 Drugs testen	65

7 Vervoer	67
7.1 Organisatie van vervoer	69
7.2 Voorkomen van rijden onder invloed	69
8 Monitoring en evaluatie	71
8.1 Monitoring tijdens het evenement	73
8.2 Evaluatie na afloop	73
Bijlage 1 Wetgeving	75
Drank- Horecawet	77
Opiumwet	79
Bijlage 2 Advies	81
Referenties	85

Alcohol en drugs bij evenementen

Samenvatting leidraad voor gemeenten

1. Inleiding

Deze leidraad is primair bedoeld voor medewerkers van gemeenten die betrokken zijn bij de vergunningverlening en/of organisatie van evenementen waarbij alcohol- en/of drugsgebruik aan de orde zijn. Daarnaast is de leidraad relevant voor stakeholders die gemeenten adviseren over of nauw betrokken zijn bij de vergunningverlening voor een evenement, zoals adviseurs van de GHOR, GGD en de instelling voor verslavingszorg.

1.1 Verschillende stakeholders, verschillende belangen

Bij evenementen is een groot aantal stakeholders betrokken. De uitdaging is om elkaar in een gezamenlijk doel te vinden: een leuk evenement waarbij 1) de wetten worden nageleefd en gehandhaafd en 2) problemen door of als gevolg van (overmatig) alcohol- en drugsgebruik worden voorkomen of beperkt.

Deze leidraad biedt hierbij ondersteuning door een overzicht te bieden van maatregelen en interventies die ingezet kunnen worden.

1.2 Afspraken maken

De mix van maatregelen en interventies die wordt gekozen is bij voorkeur het resultaat van overleg tussen de belangrijkste stakeholders. In dit geval gemeente, GGD, GHOR, politie, OM, organisatoren van evenementen en verslavingszorg. Een gezamenlijk gedragen aanpak levert uiteindelijk het beste resultaat op.

Voor gemeenten die zeer regelmatig te maken hebben met evenementen waarbij alcohol en/of drugs problemen opleveren, is het aan te raden om hiervoor algemene kaders te stellen en afspraken te maken. Gemeenten die minder te maken hebben met dergelijke evenementen, kunnen per evenement afspraken maken.

Eén van de eerste stappen bij het maken van afspraken is het bepalen en prioriteren van de doelen. Zowel veiligheid- als gezondheidsdoelen zijn daarin belangrijk.

1.3 Risicoanalyse als basis

Bij het maken van kaders en afspraken is het van belang om eerst een goede inschatting te maken van de potentiële risico's. De organisator is hier in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor. Welke risico's het evenement met zich meebrengt en welke maatregelen de organisator wil nemen, dient hij vast te leggen in het veiligheidsplan. De gemeente en haar adviserende diensten toetsen in het kader van de vergunningsprocedure het veiligheidsplan van de organisator, maar maken ook een eigen risicoanalyse.

Of alcohol- en drugsgebruik tot gezondheids- of openbare ordeproblemen leiden, is afhankelijk van de interactie tussen verschillende factoren:

- kenmerken van de middelen die worden gebruikt
- kenmerken van het publiek
- kenmerken van het evenement

1.4 Drugs: strikt of soepel

Een vraag die bij veel gemeenten leeft, maar waar geen eenvoudig antwoord voor bestaat. De ervaring leert dat het zoeken is naar een juiste balans tussen deze twee aanpakken en het zaak is de verschillende doelen niet uit het oog te verliezen.

Het is aan de gemeente om hier als vergunningverlener de regie in te nemen en tot een gezamenlijke aanpak te komen. Om hierbij te ondersteunen worden in de volgende hoofdstukken verschillende maatregelen besproken aan de hand van wetenschappelijke kennis, best practices en praktijkervaringen.

2. Informatievoorziening en communicatie

Een goed alcohol- en drugsbeleid voor evenementen begint met adequate communicatie naar de bezoekers. Daarbij zijn twee lijnen te onderscheiden:

1. Bezoekers informeren over de wettelijke kaders en huisregels die ten aanzien van alcohol en drugs gelden tijdens een evenement (juridisch perspectief).
2. Bezoekers informeren over de (acute) risico's van alcohol- en drugsgebruik en bewuste keuzes stimuleren (gezondheidsperspectief).

2.1 Informeren over wetten en huisregels

Door middel van huisregels kan de organisator, aanvullend of aansluitend op bestaande wet- en regelgeving, aangeven wat er wel en niet getolereerd wordt tijdens het evenement. De huisregels geven het personeel juridische handvatten om bezoekers die ongewenst gedrag vertonen, te weren of van het terrein te verwijderen. Heldere en tijdige communicatie richting bezoekers is hierbij van belang.

2.2 Voorlichting over de risico's van alcohol en drugs

Publieksvoorlichting wordt ingezet om bezoekers te informeren over de risico's van alcohol- en drugsgebruik, met name om gezondheidsproblemen te voorkomen. Het doel is om gezondheidsrisico's terug te dringen bij het gebruik van alcohol en drugs. Dat kan door bezoekers te ontmoedigen om (overmatig) alcohol en/of drugs te gebruiken, maar ook om hen handvatten mee te geven die de kans op gezondheidsincidenten verkleint op het moment dat ze toch gebruiken.

3. Toezicht en handhaving

3.1 Verantwoordelijkheden

Om te zorgen dat een evenement veilig en volgens de regels verloopt is het van belang dat er toezicht wordt gehouden en de wetten worden gehandhaafd.

- De organisator is verantwoordelijk voor een veilig verloop van het evenement en voor de naleving van de Drank- en Horecawet (DHW), Opiumwet (Opw) en andere vergunningsvoorschriften. Het toezicht op het evenemententerrein ligt dus primair bij de organisator, die zich kan laten assisteren door beveiliging.
- De beveiliging ziet erop toe dat de huisregels worden nageleefd en treedt op bij overtredingen. Daarnaast heeft de beveiliging ook een signalerende rol als het gaat om bezoekers die onwel worden en andere gezondheidsincidenten.
- Het toezicht op de openbare orde buiten het besloten evenemententerrein is de verantwoordelijkheid van de politie.
- De gemeentelijke toezichthouders (boa's) en, in mindere mate, de politie zien erop toe dat de organisator de vergunningsvoorwaarden en de DHW naleeft.

3.2 Afspraken maken

Het is van belang dat bij toezicht en handhaving betrokken stakeholders voorafgaand aan het evenement afspraken maken over:

- Maatregelen bij het aantreffen van drugs.
- De wijze waarop wordt omgegaan met personen onder invloed.
- Het bieden van zorg en de relatie met strafrechtelijke overtredingen van de patiënten.
- Het signaleren van minderjarigen met alcohol.
- Situaties waarbij een persoon overgedragen dient te worden aan de politie.
- Verstrekking van alcohol op het terrein die de Drank- en Horecawet niet naleven.
- Het bewaren en vervoeren van in beslag genomen drugs.

3.3 t/m 3.10 Maatregelen en interventies voor toezicht en handhaving

Er is een set aan maatregelen beschikbaar die ingezet kunnen worden om ervoor te zorgen dat de wetten worden gehandhaafd. Aan een deel daarvan dient de organisator invulling te geven. Omdat een goed alcohol- en drugsbeleid verder reikt dan de maatregelen die een organisator kan inzetten, worden ook andere maatregelen beschreven die ingezet kunnen worden door andere stakeholders.

Mogelijke maatregelen bij de toegangscontrole: het plaatsen van een dropbox (3.4), fouilleren en visiteren o.a. met oog op drugsbezit (3.5), een drugskluis plaatsen (3.6), drugshonden inzetten (3.7), leeftijdscontrole uitvoeren (3.9) en bij de toegang controleren of bezoekers onder invloed van alcohol en/of drugs zijn (3.10).

Mogelijke maatregelen op het evenemententerrein: bezoekers controleren op drugsbezit of -gebruik op het terrein (3.8), controleren op leeftijd en wederverstrekking (3.9) en controleren of bezoekers op het terrein onder invloed van alcohol en/of drugs zijn (3.10).

4. Horeca en barmanagement

Indien een organisator tijdens het evenement alcohol wil schenken op een locatie die geen geldige Drank- en Horecawetvergunning heeft, kan hij bij de gemeente een tijdelijke ontheffing aanvragen voor het schenken van zwak-alcoholhoudende dranken (art. 35 DHW). De organisator is verantwoordelijk voor een verantwoorde verstrekking van alcohol en dient zich te houden aan de voorwaarden en eventuele aanvullende voorschriften die gemeenten kunnen vaststellen.

4.1 Barpersoneel

Gemeenten kunnen voorschriften opnemen in de ontheffing of afspraken met de organisator over het barpersoneel dat alcohol verkoopt op een evenement:

- Bij elke bar waar alcohol wordt verstrekt is een barcoördinator/leidinggevende aanwezig.
- Al het personeel dat alcohol schenkt dient een training te hebben gevolgd.
- Er worden (gedrags)regels opgesteld en gecommuniceerd naar het personeel.

4.2 Aanbod

Tijdens een evenement kan de invulling van het horeca-aanbod bijdragen aan het voorkomen van overmatig alcohol- en drugsgebruik of het voorkomen van gezondheidsrisico's ten gevolge van dit gebruik. Bijvoorbeeld door een hogere prijs voor alcoholhoudende dranken dan alcoholvrije dranken te hanteren, een ruim aanbod van alcoholvrije dranken, bier met lager alcoholpercentage, het gebruiken van veiligheidsglas en bezoekers voldoende gelegenheid bieden om te eten.

5. EHBO

De organisator draagt zorg voor de inzet van professionele medische hulpverlening. De vergunningverlener (gemeente) neemt in de evenementenvergunning op aan welke voorwaarden deze hulpverlening moet voldoen. De GHOR adviseert de gemeente hierbij.

5.1 EHBO-post

In de *Landelijke Handreiking Geneeskundige Advisering Publieksevenementen* staan minimale eisen waaraan een EHBO-post moet voldoen. Het blijft echter maatwerk per evenement, waarbij de risicoverwachting voor (overmatig) alcohol- en/of drugsgebruik een belangrijke rol speelt.

5.2 Observatieruimte

Als onderdeel van een goed geoutilleerde EHBO-post is het van belang dat bezoekers de gelegenheid hebben om bij te komen nadat ze door de EHBO zijn gezien. Het is raadzaam hiervoor een aparte (observatie)ruimte in te richten.

5.3 Informatie over de EHBO

De EHBO-post moet voor iedere bezoeker van een evenement goed te bereiken en te herkennen zijn. Voor bezoekers die drugs hebben gebruikt, moet tevens duidelijk zijn dat ze zorg kunnen krijgen zonder zich zorgen te maken over betrokkenheid van de politie of beveiliging.

5.4 Communicatie en afstemming

Het is van belang dat er tijdens het evenement een goede afstemming is tussen de medewerkers van de EHBO, de beveiliging en de organisatie om snel te kunnen schakelen bij incidenten. Voorafgaand aan het evenement wordt door middel van een briefing de basis gelegd voor een goede samenwerking op het evenement.

6. Harm reduction

Ondanks alle maatregelen die een organisator inzet om drugsgebruik te voorkomen, is het moeilijk om dit volledig te realiseren. De volgende stap is, met name bij evenementen waar veel drugsgebruik wordt verwacht, het reduceren van veiligheid- en gezondheidsschade die door drugsgebruik kan ontstaan (harm reduction). Het is voor gemeenten nuttig om hiervan op de hoogte te zijn en waar mogelijk te zorgen voor de totstandkoming ervan.

6.1 Chill-out ruimte

Indien er bij het evenement een risicoverwachting is op het gebied van alcohol- en/of drugsgebruik, uitdroging en/of uitputting is het raadzaam één of meerdere chill-out ruimtes in te richten. Een chill-out ruimte is een publieke ruimte waar mensen kunnen uitrusten en afkoelen.

6.2 Drinkwatervoorzieningen

Het gebruiken van alcohol en drugs kan leiden tot uitdroging van het lichaam. De beschikbaarheid van gratis water op evenementen kan mogelijk bijdragen aan het voorkomen van gezondheidsincidenten. Gemeenten hebben de mogelijkheid om in de evenementenvergunning op te nemen dat gratis drinkwater beschikbaar moet zijn. Wel dient men aandacht te hebben voor het risico op watervergiftiging bij XTC-gebruikers.

6.3 Klimaatbeheersing

Het gebruiken van stimulerende drugs verhoogt de lichaamstemperatuur en daarmee het risico op gezondheidsincidenten in warme omgevingen met een hoge luchtvochtigheid. Als er bij een evenement sprake kan zijn van zeer warm weer, is het aanbevelenswaardig dat de gemeente met de organisator afspraken maakt over hoe hiermee wordt omgegaan.

6.4 Drugs testen

Drugstest-faciliteiten bieden gebruikers de mogelijkheid om informatie te krijgen over welke bestanddelen er in hun drugs zit. Op basis van de testuitslag kunnen ze besluiten om de drug alsnog niet te gebruiken of de dosering aan te passen. In de teststations wordt er tevens voorlichting gegeven aan de gebruikers.

7. Vervoer

7.1 Organisatie van het vervoer

Bij evenementen is het van belang dat het vervoer goed geregeld is, vooral na afloop van evenementen met een verhoogde risicoverwachting voor alcohol- en drugsgebruik. Er kunnen dan gemakkelijk incidenten ontstaan. Het is daarom goed om met organisatoren afspraken te maken over de bereikbaarheid en capaciteit van het openbaar vervoer, goede bewegwijzering, route van het publiek na het evenement, toezicht op bezoekers die zelf gaan rijden en informatievoorziening over rijden onder invloed.

7.2 Voorkomen van rijden onder invloed

Er kunnen voorlichtingscampagnes en verkeerscontroles worden ingezet om te voorkomen dat bezoekers onder invloed van alcohol en/of drugs achter het stuur kruipen. Handhaving is van groot belang voor het effect van de aanpak. Verkeerscontroles voor rijden onder invloed werken ook preventief, zeker wanneer de subjectieve pakkans wordt vergroot door de handhavingsacties te combineren met publiciteit.

8. Monitoring en evaluatie

8.1 Monitoring tijdens het evenement

Tijdens het evenement is het monitoren van alcohol- en drugsgebruik een voorwaarde om tijdig en adequaat te kunnen anticiperen of reageren op risicovolle situaties. Daarnaast kunnen de verkregen gegevens als input gebruikt worden voor de evaluatie na afloop van het evenement. Tijdens het evenement is het van belang om het alcohol- en drugsgebruik te monitoren. Voor een goede monitoring is het van belang om een systeem op te zetten voor informatie uitwisseling tussen de professionals die betrokken zijn bij het evenement.

8.2 Evaluatie na afloop

De gemeente is verantwoordelijk voor het controleren of een evenement aan alle vergunningsvoorschriften voldoet. Na afloop van een evenement is het sterk aan te bevelen om samen met relevante partijen te evalueren in hoeverre de vergunningsvoorschriften zijn nageleefd, de genomen maatregelen effect hebben gehad en welke lessen meegenomen moeten worden voor een volgend evenement.

1

Inleiding

1.1	Verschillende stakeholders, verschillende belangen	15
1.2	Plan van aanpak	16
1.3	Risicoanalyse als basis	17
1.4	Drugs: strikt of soepel?	23

1 Inleiding

Deze leidraad is primair bedoeld voor medewerkers van gemeenten die betrokken zijn bij de vergunningverlening en/of organisatie van evenementen waarbij alcohol- en/of drugsgebruik aan de orde zijn. Daarnaast is de leidraad relevant voor stakeholders die gemeenten adviseren over of nauw betrokken zijn bij de vergunningverlening voor een evenement, zoals adviseurs van de GHOR, GGD, de instelling voor verslavingszorg en de politie.

De leidraad biedt achtergrondinformatie over maatregelen die ingezet kunnen worden om ervoor te zorgen dat:

1. de [Drank- en Horecawet](#) (DHW) en [Opiumwet](#) (Opw) worden nageleefd en gehandhaafd.
2. de gezondheid- en veiligheidsrisico's door of als gevolg van (overmatig) alcohol- en drugsgebruik op evenementen voorkomen of beperkt worden¹.

1.1 Verschillende stakeholders, verschillende belangen

Bij evenementen is een groot aantal stakeholders betrokken. Aan de organiserende kant zijn dit onder meer de organisator zelf (de vergunninghouder), de cateringorganisatie, de private medische dienstverlener en ingehuurde veiligheids- en verkeersorganisaties. Aan de kant van de overheid zijn de belangrijkste stakeholders de gemeente (in het bijzonder de burgemeester als bevoegd gezag), de GHOR voor de advisering op het gebied van gezondheid en de politie voor handhaving van de openbare orde en opsporing. Daarnaast zijn er veelal allerlei adviserende organisaties betrokken, waaronder (private) partijen met veel kennis van alcohol en drugs, zoals de GGD en de regionale instelling voor verslavingszorg. Ook het Openbaar Ministerie (OM) speelt een rol met name in het kader van drugsbeleid en afhandeling.

Het blijkt dat het naleven en handhaven van de wetten en het beperken van gezondheid- en veiligheidsrisico's elkaar in de praktijk soms kunnen bijten. Vooral op het gebied van drugsproblematiek kunnen er sterk uiteenlopende wensen zijn. De burgemeester vindt het lastig uit te leggen dat de gemeente vergunningen verleent voor evenementen waarvan bekend is dat er drugs gebruikt worden. De organisator spant zich in om aan zijn bezoekers duidelijk te maken dat drugsgebruik afgekeurd wordt, maar merkt tegelijkertijd dat het lastig is om alle verboden middelen buiten het evenement te houden. De politie zet zich in voor het opsporen van dealers, maar heeft niet de capaciteit en de mogelijkheden om op een evenement alle bezoekers met een gebruikershoeveelheid drugs op te pakken.

Stakeholders die de volksgezondheid behartigen, wijzen op het belang van voorlichting over alcohol- en drugsgebruik. Het OM, ten slotte, gaat alleen over tot vervolging bij het bezit van meer dan de hoeveelheid voor persoonlijk gebruik. En in deze wirwar van uitgangspunten wil je het uiteindelijke doel ook niet uit het oog verliezen: de totstandkoming van een leuk

¹ Risico's kunnen zowel direct gevolg zijn van alcohol- of drugsgebruik, als mede veroorzaakt of versterkt worden door alcohol- of drugsgebruik.

evenement voor de burgers in je gemeente, waarbij hinder en incidenten beperkt blijven. Juist in dit gezamenlijke doel moeten de betrokken partijen elkaar proberen te vinden.

Mix van maatregelen en interventies

Bovenstaande voorbeelden geven aan dat het nog niet zo eenvoudig is om een goede mix van maatregelen en interventies te kiezen die beide doelen dient. Met deze leidraad bieden we hierbij ondersteuning. We doen dit door een overzicht te bieden van de maatregelen en interventies die ingezet kunnen worden². Sommige daarvan zijn wettelijk verplicht en anderen zijn aanbevelenswaardig, bijvoorbeeld uit het oogpunt van volksgezondheid. Waar mogelijk beschrijven we wat er bekend is over de effectiviteit van de maatregelen en interventies. Als er iets bekend is over mogelijk ongewenste (neven)effecten van een aanpak gaan we daar ook op in. Indien er geen bewijs is voor de effectiviteit dragen we zogeheten best practices of voorbeelden aan.

1.2 Afspraken maken

De mix van maatregelen en interventies die wordt gekozen is bij voorkeur het resultaat van overleg tussen de belangrijkste stakeholders. In dit geval gemeente, GGD, GHOR, politie, OM, organisatoren van evenementen en verslavingszorg. Het overleg tussen de stakeholders leidt bij voorkeur tot een resultaat dat recht doet aan de verantwoordelijkheden van de verschillende stakeholders.

Voor gemeenten die zeer regelmatig te maken hebben met evenementen waarbij alcohol en/of drugs problemen opleveren, is het aan te raden om hiervoor **algemene kaders** te stellen en afspraken te maken. Gemeenten die minder te maken hebben met dergelijke evenementen, kunnen per evenement afspraken maken.

Maar welke doelen dienen nagestreefd te worden bij het maken van afspraken? Bij het maken van afspraken wordt immers meestal al snel duidelijk dat verschillende stakeholders verschillende doelen hebben. Voorbeelden zijn:

- Een winstgevend event organiseren
- Behouden van een goede reputatie
- Voorkomen van alcoholgebruik onder minderjarigen
- Voorkomen van wederverstrekking van alcohol aan minderjarigen
- Voorkomen van dronkenschap en alcoholintoxicaties
- Voorkomen van alcohol- en drugsgerelateerde gezondheidsincidenten
- Voorkomen van (openlijk) drugsgebruik
- Voorkomen van drugs dealen
- Voorkomen van alcohol- en/of drugsgerelateerd geweld
- Voorkomen van overlast op bekende hotspots en slooproutes
- Voorkomen van rijden onder invloed

2 We beperken ons in deze richtlijn tot het domein van alcohol- en drugsgebruik. Voor andere domeinen, zoals veiligheid, milieueisen, geluid, etc. verwijzen we naar de daarvoor geldende richtlijnen.

Eén van de eerste stappen bij het maken van afspraken is het bepalen en prioriteren van de doelen. Zowel veiligheid- als gezondheidsdoelen zijn daarin belangrijk. Voor het proces van vergunningverlening is het goed om na te gaan of de gemeente algemene doelstellingen heeft geformuleerd ten aanzien van alcohol- en drugsgebruik onder de bevolking in het algemeen en onder bezoekers van evenementen in het bijzonder. Deze zijn bijvoorbeeld terug te vinden in het Preventie- en handavingsplan DHW of in de lokale nota gezondheidsbeleid.

Voorbeeld: afspraken met stakeholders

Een goed voorbeeld van een gemeente die in overleg tussen de stakeholders afspraken heeft gemaakt over drugs op dance-evenementen is de gemeente Amsterdam. Dit overleg heeft geresulteerd in het [Amsterdamse beleidskader dance events](#).

1.3 Risicoanalyse als basis

Ieder evenement heeft in meer of mindere mate te maken met risico's voor de veiligheid en gezondheid van bezoekers. Het ene risico kan het andere beïnvloeden, veroorzaken of versterken. Zo kan alcoholgebruik een direct risico opleveren voor de gebruiker (denk aan intoxicatie), maar kan het ook bijdragen aan het risico van ordeverstoringen op een evenement waardoor anderen in gevaar komen. Het alcohol- en drugsbeleid op een evenement is mede gebaseerd op een goede inschatting van de potentiële risico's. De organisator is hier in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor. Welke risico's het evenement met zich meebrengt en welke maatregelen de organisator wil nemen, dient hij vast te leggen in het veiligheidsplan.

De gemeente en haar adviserende diensten moeten in het kader van de vergunningenprocedure het veiligheidsplan van de organisator vervolgens toetsen, maar ook een eigen risicoanalyse maken. Dit gebeurt aan tafel, onder regie van de gemeente, in een multidisciplinair verband. Zodoende kunnen alle (adviserende) partners gezamenlijk inschatten hoe risico's zich zullen manifesteren, welke gevolgen dit met zich meebrengt en welke mix van maatregelen geschikt zijn. Hierbij moeten de doelen met betrekking tot gezondheid, publieksveiligheid en opsporing met elkaar in balans gebracht worden. Na een multidisciplinaire risicoanalyse brengen GHOR, politie en andere partners hun adviezen aan de gemeente uit op basis van een gemeenschappelijk beeld van het evenement. Op deze manier draagt een risicoanalyse bij aan goed onderbouwde en consistente adviezen. De gemeente mag van haar adviseurs verwachten dat zij in hun adviezen over alcohol en drugs altijd maatwerk leveren en de voorgestelde maatregelen kunnen onderbouwen.

Risicoanalyse

Zowel evenementorganisaties als gemeenten maken samen met hun adviseurs een uitgebreide risicoschatting voor een festival of evenement. Gekeken wordt naar:

- het activiteitenprofiel (o.a. duur, aard en programmering van het evenement)
- het ruimtelijk profiel (ligging, wijze van afsluiting van het terrein, bereik door hulpdiensten)
- het publieksprofiel (o.a. aantal, dichtheid, verplaatsingen, leeftijd, middelengebruik)
- de kans op dreigingen (zoals ordeverstoringen, extreem weer, terrorisme)
- de ervaring en professionaliteit van de organisator

Per onderwerp loopt men systematisch na wat de reëel voorziene risico's zijn. Op basis daarvan zijn bepaalde scenario's uit te tekenen. Vervolgens weegt men af welke maatregelen genomen kunnen worden en welke risico's men acceptabel acht.

Lees meer over (algemene) risicoschattingen voor evenementen:

- [Handreiking evenementenveiligheid](#) van het Instituut Fysieke Veiligheid (2012)
- [Keuzewijzer Evenementenveiligheid](#) van het CCV
- Blog: [Risicoanalyse, basis voor een veilig evenement](#) van Event Safety Institute (22 dec 2014)

Of alcohol- en drugsgebruik tot (acute) gezondheids- of openbare ordeproblemen leiden, is afhankelijk van de interactie tussen verschillende factoren: de middelen die worden gebruikt (1.3.1), kenmerken van het publiek (1.3.2) en kenmerken van het evenement (1.3.3). Deze drie factoren worden hieronder toegelicht.

1.3.1 Kenmerken van alcohol en drugs

De eerste factor die mede bepaalt of alcohol- en drugsgebruik op evenementen tot problemen leidt, ligt in de kenmerken van de gebruikte middelen. Veel hangt af van de soort, de hoeveelheid of de combinaties die ingenomen worden. Dat geldt zowel voor alcohol als voor drugs. Dat is veelal ook de reden dat er verschillen bestaan tussen stakeholders over de juiste aanpak van alcohol en drugs op evenementen. De afdeling volksgezondheid en de verslavingszorg leggen veelal de nadruk op het voorkomen van overmatig en/of risicovol gebruik en daarmee op het voorkomen van gezondheidsincidenten. De veiligheidsafdelingen en -diensten benaderen het vraagstuk juist vanuit het oogpunt van veiligheid en juridische kaders. Voor beide kanten is het van belang dat ze goed geïnformeerd zijn over de gezondheids- en veiligheidsrisico's die het gebruik van alcohol en drugs op het evenement in kwestie met zich mee brengen. Op deze manier kan in de risicoanalyse tot een gezamenlijk uitgangspunt worden gekomen waarin feiten centraal staan.

De markt van alcohol en drugs is steeds in beweging. Regelmatig zijn er nieuwe middelen, nieuwe wet- en regelgeving en nieuwe trends in gebruik. Soms vraagt dit van de gemeente aandacht vanuit het evenementenbeleid. Op dit moment staat bijvoorbeeld lachgas in de belangstelling. Meer informatie over lachgas in relatie tot evenementen is te vinden op

lokaalmiddelenbeleid.nl. Om op de hoogte te blijven van trends in middelengebruik kunt u contact opnemen met de preventie afdeling van de instelling voor verslavingszorg.

Meer lezen over drugs

[Opiumwet - Alles over drugs - Monitor Drugsincidenten - Drugs Informatie en Monitoring Systeem](#)

Meer lezen over alcohol

[Drank- en Horecawet - Alles over alcohol](#)

1.3.2 Kenmerken van het publiek

De tweede factor die invloed heeft op de aard en omvang van de eventuele problemen is het publiek. Een analyse van de te verwachten publieksgroep(en) geeft snel inzicht in de waarschijnlijkheid en de mate waarin alcohol en/of drugs gebruikt gaan worden en in de risico's die daarmee samenhangen. Elk publiek heeft immers zijn eigen kenmerken welke weer samenhangen met bepaald risicogedrag. Een goede inschatting van het publiek is daarom behulpzaam bij het bepalen van de in te zetten interventies en maatregelen. In Tabel 1 beschrijven we een aantal publiekskenmerken en de relatie met alcohol- en drugsgebruik. De lijst is niet uitputtend, maar vooral bedoeld als voorbeeld.

Tabel 1. Kenmerken publiek en relatie met (risico's door) middelengebruik en aandachtspunten

Kenmerken publiek	Relatie met (risico's door) alcohol- en drugsgebruik en aandachtspunten
Onervaren met uitgaan/alcohol: rond de 18 jaar	Een mix van 18- en 18+ publiek betekent dat er veel aandacht moet worden besteed aan naleving van de leeftijdsgrenzen DHW. Wederverstrekking is daarbij een speciaal punt van aandacht.
Voornamelijk jonge bezoekers, onder de 25 jaar	<p>Jonge bezoekers kunnen minder goed tegen drank. Ook zorgen onervaren stappers relatief vaak voor problemen omdat ze niet bekend zijn met de gedragscodes die bij het uitgaan horen en kennen zij het effect van alcoholgebruik op hun gedrag nog niet goed.</p> <p>Jonge bezoekers ervaren uitgaan dikwijls als time-out situatie waar ze afstand nemen van hun gewone leven en de regels en gedragscodes die daar gelden. Daarnaast hebben ze, gezien hun ontwikkelingsfase, minder verantwoordelijkheidsbesef.</p> <p>In een homogeen jong publiek blijkt sociale controle beperkt te zijn.</p>
Veel jongens/jonge mannen	Bij aanwezigheid van veel jonge mannen is er een grotere kans op macho gedrag: krachtmetingen en vandalisme. Meisjes kunnen een normaliserende, temperende werking hebben, al kan de aanwezigheid van meisjes ook juist tot meer rivaliteit leiden.
Rivaliserende groepen	<p>Wanneer er veel verschillende (rivaliserende) groepen op een evenement aanwezig zijn, kan dat tot wrijving leiden. Denk aan bezoekers uit stad en platteland, verschillende dorpen of wijken, verschillende etnische of muziekculturen, voetbalfans/hooligans, groepen met afkeer van autoriteiten en toezicht.</p> <p>Middelengebruik kan het groepsgevoel en het wij/zij gevoel versterken. Dat maakt de kans groter op onderlinge aanvaringen en het vergroot ook de kans dat groepen onder invloed zich tegen autoriteiten keren.</p>
Veel (jonge) toeristen	Voor sommige toeristen staat Nederland bekend om haar coffeeshops, smartshops en liberale drugsbeleid. Omdat de sfeer in Nederland meestal minder repressief is dan zij gewend zijn, kan hun drugsgebruik tot problemen leiden. Ze gebruiken voor het eerst of meer dan ze gewend zijn (bijvoorbeeld door de hoge dosering MDMA in XTC) en zijn minder geïnformeerd over de risico's en de maatregelen die ze kunnen nemen om de risico's te beperken. Ook zijn zij slecht op de hoogte van de Nederlandse wet- en regelgeving.
Vermoeide bezoekers	Gaat vermoeidheid een rol spelen? Dat is het geval bij meerdaagse festivals, evenementen in een weekend of voor feestdagen. Alcohol- en drugsgebruik brengen eerder gezondheidsrisico's en irritaties met zich mee wanneer gebruikers meerdere dagen achtereen gebruiken en/of niet uitgerust zijn.
Bezoekers met klein budget of onder de 18	De kans op zelf meegebrachte alcohol is groter bij bezoekers met een klein budget, met name wanneer het evenementen in de openbare ruimte betreft zonder toegangscontroles. Bij zelf meegebrachte alcohol is toezicht op de leeftijdsgrens en dronkenschap lastiger dan wanneer alle bezoekers hun bestelling plaatsen bij een bar of in een winkel.

1.3.3 Kenmerken van het evenement

Naast de kenmerken van de bezoekers en de gebruikte middelen, spelen als derde de kenmerken van het evenement een belangrijke rol bij het inschatten van de risico's en het kiezen van een mix aan maatregelen. Twee vragen zijn hierbij van belang:

1. Gaat het om een evenement met een open of een afgesloten terrein?
2. Wat voor type evenement is het?

Gaat het om een open of een gesloten evenement?

Open evenementen zonder toegangscontrole (zoals Koningsdag) waarbij zowel jongeren onder als boven de 18 jaar aanwezig zijn vragen om een andere aanpak dan evenementen in een afgesloten ruimte of terrein, zeker als daar de minimumleeftijd voor toegang 18 jaar is. Dit geldt zowel voor de maatregelen die genomen kunnen worden ten aanzien van de naleving van de alcoholleeftijd als de maatregelen om drugshandel, -bezit en -gebruik te voorkomen.

Vanzelfsprekend speelt ook de omvang van het evenement een grote rol bij het bepalen van de aanpak. Een jaarlijks terugkerend groot dance-event vraagt om een andere aanpak ten aanzien van het voorkomen van handel en problemen door het gebruik van drugs dan een eenmalig kleinschalig jazzfeest. Een valkuil is echter om kleine evenementen te snel in te delen in 'risicoloos' in het licht van alcohol- en drugsgebruik.

Tip: leren van voorgaande edities

Veel evenementen zijn terugkerend. Dan is het nuttig om na te gaan of zich tijdens voorgaande edities of vergelijkbare evenementen, incidenten hebben voorgedaan. Zijn er locaties en/of tijdstippen (hotspots) te benoemen waar/wanneer ongewenste situaties plaatsvonden of te verwachten zijn? Welke maatregelen zijn in het verleden genomen? Is hier een evaluatie van?

Ook bij nieuwe evenementen kan gekeken worden naar relevante ervaringen en inzichten als het evenement al in een andere gemeente heeft plaatsgevonden. Daarnaast kunnen vergelijkbare evenementen (qua publiek of muziekstijl) relevante informatie opleveren.

Wat voor type evenement is het?

Het type evenement is een belangrijke indicator voor de problemen die verwacht kunnen worden door alcohol en drugs en de maatregelen die genomen kunnen worden. Muziekstijl, de duur van een evenement en de mogelijkheden om temperatuur en het binnenklimaat te regelen spelen een belangrijke rol:

- *Vindt het evenement plaats voor een vrije dag?* Bezoekers zijn dan eerder geneigd de remmen los te gooien en nemen dan meer in.
- *Is het een meerdaags evenement?* Bezoekers drinken meer en naarmate een evenement langer duurt, is er meer kans op gezondheidsproblemen door alcohol en drugs. Vermoeidheid speelt dan een grotere rol.

- *Zijn er goede mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de warmte en luchtvochtigheid?* Hoe is het weerbeeld? Alcohol en drugs kunnen de warmteregulatie in het lichaam verstoren. Bij extreem koud of warm weer of in ruimten waar het erg warm en vochtig is, brengt dit extra risico's met zich mee.
- *Wat voor muziek wordt er gedraaid?* Muziekstijl, middelengebruik en de risico's die daarmee samengaan hangen sterk samen. In Tabel 2 wordt een overzicht gegeven van muziekstijlen die samenhangen met bepaald middelengebruik. Het één leidt niet automatisch tot het ander en de trends op dit gebied zijn aan verandering onderhevig, maar het is zinvol om de beschreven relaties mee te nemen in de risicoanalyse. De preventieafdeling van de regionale instelling voor verslavingszorg is vaak op de hoogte van dit soort trends.
- *Hoe is de bereikbaarheid van het evenement?* Wanneer veel mensen met de auto of de fiets komen is het risico op rijden onder invloed groot. Ook kunnen na afloop door vermoeidheid en middelengebruik irritaties ontstaan wanneer de logistiek rond parkeerplaatsen en (openbaar) vervoer niet goed is geregeld.

Tabel 2. Relaties muziekstijlen, middelengebruik en risico's

Muziekstijl	Middelen	Risico's
Dance House, Techno, Trance, Hardstyle, Hardcore	Voornamelijk alcohol. Daarnaast MDMA (XTC) en amfetamine, maar ook andere middelen als cannabis, cocaïne en GHB. Verschillen zijn groot per dance-genre.	Ongeremd gedrag, dronkenschap, intoxicaties door alcohol en/of (combi)druggebruik, vandalisme. Daar waar veel XTC wordt gebruikt: weinig geweld.
Fetisj-, kinky-, erotic- of gayparty	Middelen die de lust of seksueel uithoudingsvermogen verhogen zoals GHB, viagra, poppers. Ook alcohol	Dronkenschap en verminderde risico-inschatting. Kans op onveilige seks neemt toe.
Rock Heavy Metal, Hard Rock, Punk, Gothic, Alternatief	Voornamelijk alcohol (relatief vaak sterke drank) en cannabis, in minder mate cocaïne en amfetamine.	Ongeremd gedrag, dronkenschap, overmatig gebruik van alcohol (en andere middelen), vandalisme, intoxicaties door alcohol en/of (combi)druggebruik.
Pop Top 40, Nederpop, Latin, Salsa, Skihut, piratenfeest	Voornamelijk alcohol en in mindere mate cannabis.	Ongeremd gedrag, dronkenschap, overmatig gebruik van alcohol, vandalisme, alcoholintoxicaties.
Urban Rap, Hiphop en R&B, Reggae	Voornamelijk alcohol en cannabis en in mindere mate MDMA (XTC).	Ongeremd gedrag, overmatig middelengebruik, vandalisme, intoxicaties door middelengebruik.
Highbrow Klassiek, Jazz	Voornamelijk alcohol.	Dronkenschap, verder weinig problemen bij deze groep.

Samenvattend: een goede risicoanalyse op het gebied van alcohol en drugs houdt rekening met de te verwachten interactie tussen:

- kenmerken van de gebruikte middelen
- kenmerken van het publiek
- het type evenement en de omstandigheden en omgeving waarin het evenement plaatsvindt

1.4 Drugs: strikt of soepel?

Een vraag die in veel gemeenten leeft, is of er bij evenementen beter gekozen kan worden voor een pragmatische aanpak waarin de opsporing en het gebruik van kleine hoeveelheden drugs gedoogd wordt of voor een strikter regime waarin er flink wordt ingezet op het tegengaan van drugsbezit en -gebruik.

In de eerste aanpak staan gedachten centraal als: drugsgebruik is zeer lastig tegen te gaan, de capaciteit van toezichthouders kan beter ingezet worden op het oppakken van producenten en dealers in plaats van gebruikers. Het voorkomen van gezondheidsschade door riskant drugsgebruik is de grootste prioriteit. Vanuit deze argumenten worden veelal preventieve interventies voorgesteld.

Met een strikter drugsbeleid wil men een duidelijk signaal afgeven dat drugs niet getolereerd worden, het bezit ervan verboden is en dat er grote risico's kleven aan het gebruik van drugs. In dat geval worden strengere toegangscontroles voorgesteld, waar bijvoorbeeld de inzet van drugshonden tot de mogelijkheden behoort.

Ervaring leert dat het zoeken is naar een juiste balans tussen deze twee aanpakken en het zaak is de verschillende doelen niet uit het oog te verliezen. Tot op heden is het niet bewezen dat een zeer repressief of zero tolerance beleid de inzet van de menskracht en financiële bronnen rechtvaardigt en het meenemen en gebruiken van drugs op evenementen vermindert. Het is daarnaast ook mogelijk dat de repressieve aanpak een negatief effect heeft. Zo bestaat de zorg dat bezoekers voor de start van het evenement alvast een flinke hoeveelheid drugs innemen om niet gesnapt te kunnen worden bij de controle en daardoor een verhoogd risico lopen op gezondheidsincidenten. Ook komen strenge controles vaak niet ten goede aan de sfeer op het evenemententerrein en kunnen mensen die onwel worden zich geremd voelen in het vragen van hulp. Een te soepel regime aan de andere kant kan drugsgebruik mogelijk weer in de hand werken en daarmee bijdragen aan het ontstaan van gezondheidsincidenten en veiligheidsproblemen door het gebruik van drugs.

Het is aan de gemeente om hier als vergunningverlener de regie in te nemen en met partijen proberen te komen tot een aanpak die de balans vindt tussen deze afwegingen van zowel juridische als gezondheidkundige aard. Om hierbij te ondersteunen worden in de volgende hoofdstukken verschillende maatregelen besproken aan de hand van wetenschappelijke kennis, best practices en praktijkervaringen.

Alcohol: strikte regulering

Er is voldoende onderbouwing voor een sterk gereguleerd alcoholbeleid. Beperking van de beschikbaarheid door bijvoorbeeld goede naleving van de leeftijdsgrens, niet doorschenken bij dronkenschap en voldoende aanbod van alcoholvrije alternatieven zorgen voor minder alcohol gerelateerde problemen [1].

2

Informatievoorziening en communicatie

2.1 Informeren over wetten en huisregels	27
2.2 Voorlichting over de risico's van alcohol en drugs	30

2 Informatievoorziening en communicatie

Een goed alcohol- en drugsbeleid voor evenementen begint met adequate communicatie gericht op de bezoekers. Daarbij zijn twee lijnen te onderscheiden:

1. Bezoekers informeren over de wettelijke kaders en huisregels die ten aanzien van alcohol en drugs gelden tijdens een evenement (juridisch perspectief).
2. Bezoekers informeren over de (acute) risico's van alcohol- en drugsgebruik en bewuste keuzes stimuleren (gezondheidsperspectief).

2.1 Informeren over wetten en huisregels

Een belangrijk onderdeel van de informatievoorziening op een evenement is het communiceren van de wet- en regelgeving met betrekking tot alcohol- en drugsgebruik. Door middel van huisregels kan de organisator, aanvullend of aansluitend op bestaande wet- en regelgeving, aangeven wat er wel en niet getolereerd wordt tijdens het evenement. Deze huisregels hebben een privaatrechtelijk karakter, wat inhoudt dat bezoekers bij het betreden van het evenemententerrein (stilzwijgend) akkoord gaan met de regels. Zij dienen hierover wel tijdig geïnformeerd te worden (zie paragraaf 2.1.3).

De huisregels geven het personeel juridische handvatten om bezoekers die ongewenst gedrag vertonen, aan te spreken, te weren of van het terrein te verwijderen. Privaatrechtelijke huisregels zijn alleen van toepassing op evenementen waar de bezoeker een duidelijk afgebakend gebied betreedt. Bij open evenementen gelden de bepalingen van de landelijke wetgeving en de specifieke op het evenement toegesneden regels van de Algemene Plaatselijke Verordening, op grond waarvan de voor het evenement benodigde vergunning is verleend.

Leestip: [De evenementenvergunning en het privaatrecht](#)

2.1.1 Huisregels voor alcohol

Bij het opstellen van een lijst met huisregels aan de bezoeker zijn de volgende punten op basis van de Drank- en Horecawet en het Wetboek van Strafrecht altijd van toepassing.

- Er wordt geen alcohol geschonken aan jongeren onder de 18 jaar (art. 20 lid 1, DHW).
- Bij twijfel over de leeftijd wordt er zonder het vertonen van een geldig legitimatiebewijs geen alcohol geschonken (art. 20 lid 1, DHW).
- Het is verboden om alcohol te nuttigen of in bezit te hebben onder de 18 jaar (artikel 45, DHW).
- Er wordt geen alcoholhoudende drank geschonken aan dronken bezoekers (artikel 252, Wetboek van Strafrecht).

Daarnaast kunnen aanvullende huisregels gehanteerd worden, zoals:

- Dronken personen worden niet toegelaten tot het evenement.
- Het is niet toegestaan om eigen (alcoholhoudende) consumpties mee het terrein op te nemen.
- Het is als meerderjarige niet toegestaan om alcohol door te geven aan een persoon onder de 18 jaar.

2.1.2 Huisregels voor drugs

Bij het opstellen en communiceren van regels rondom drugs bevinden organisatoren zich vaak in een spagaat. Enerzijds wordt verlangd dat ze eenduidig communiceren dat drugsbezit, -handel en -gebruik niet worden getolereerd en anderzijds weten zowel zichzelf als de gemeente dat drugsgebruik niet helemaal is uit te bannen. Daarbij geldt echter dat volgens de Opiumwet het verhandelen en bezitten van drugs strafbaar is gesteld, maar dat het gebruiken van drugs niet strafbaar is (dit om een ongehinderde toegang tot medische zorg te garanderen). In de praktijk geldt verder dat er voor het bezit van [kleine hoeveelheden drugs](#) voor persoonlijk gebruik geen opsporingsprioriteit is. Daarom worden gebruikers in de regel niet vervolgd voor drugsbezit, maar wordt hun drugs wel in beslag genomen. In de praktijk wordt er veelal voor gekozen om strikte regels te communiceren ten aanzien van drugsgebruik. Dit zet een duidelijke norm neer en biedt daarnaast juridische ruimte om te handelen bij het constateren van overtredingen.

Voorbeeld: huisregels drugs

- Het is niet toegestaan drugs mee het terrein op te nemen of in bezit te hebben.
- Indien de drugs gevonden worden bij de toegang of op het terrein, worden de drugs in beslag genomen en wordt de betreffende bezoeker van het terrein verwijderd. Indien nodig wordt de politie ingeschakeld.
- Bezoekers onder invloed van drugs worden niet toegelaten tot het terrein*.

* Het is niet eenvoudig om mensen onder invloed van drugs te herkennen. Meer informatie hierover in hoofdstuk 3.10.

Aanvullend kunnen specificaties van deze regels worden gecommuniceerd, bijvoorbeeld welke strafmaat er staat op het overtreden van de huisregels. In de praktijk komt het wel eens voor dat er een verschil is tussen de afspraken die lokaal worden gemaakt aangaande strafvervolgning bij constatering van drugsbezit en wat daarover gecommuniceerd wordt in de media, zoals blijkt uit de volgende voorbeelden:

- Tijdens ADE van 2015 ontstond, door een discussie in de media over de vervolgingsnorm, ten onrechte het beeld (bij toeristen) dat het toegestaan was om tot 5 pillen mee te nemen naar een feest.
- Rondom Lowlands 2014 was er onduidelijkheid over het al dan niet krijgen van een strafblad bij constatering van drugsbezit voor eigen gebruik (meer informatie over strafblad en VOG in hoofdstuk 3.2).

Het is daarom belangrijk om als gemeente duidelijke afspraken te maken met alle stakeholders over de communicatie van de huisregels en afspraken die gelden tijdens een evenement. Hiermee wordt onduidelijkheid bij de bezoekers voorkomen.

2.1.3 Communicatie van de huisregels

Door vooraf duidelijk te communiceren over de regels weten de bezoekers tijdig onder welke voorwaarden ze welkom zijn op het evenement. Huisregels zijn zelfs pas van kracht als bezoekers deze al bij aankoop van hun kaartje of bij betreding van het evenement duidelijk hebben kunnen lezen. Het is dus verplicht om hier tijdig en zorgvuldig over te communiceren. Het is niet toegestaan om mensen pas bij het betreden van het terrein aan te spreken op de overtreding van een huisregel die zij daarvoor nog niet hadden kunnen kennen. Bovendien is bekend dat bezoekers die goed zijn geïnformeerd zich minder gauw gefrustreerd, agressief of tegendraads zullen gedragen. Bij het communiceren van regels en voorschriften is het van belang toe te lichten waarom die regels er zijn – bijvoorbeeld uit het oogpunt van wettelijke verplichtingen, gezondheidsbescherming en de veiligheid van de vele aanwezigen. Bezoekers zullen in dat geval eerder geneigd zijn de regels op te volgen [2].

Leestip: [Infosheet deurbeleid en huisregels](#)

Gemeenten kunnen toetsen of organisatoren de huisregels op de juiste manier communiceren en indien nodig via de vergunning verplichtingen hierover opleggen. Met het oog op de (huis) regels rondom alcohol en drugs gelden de volgende aandachtspunten:

- *Voorafgaand aan het evenement* de huisregels communiceren omdat bezoekers hiervan op de hoogte moeten zijn voor ze het evenement betreden:
 - via de website en sociale mediakanalen van het evenement,
 - bij het online aanschaffen van tickets (men dient dan bij de aankoop akkoord te gaan met de huisregels) en
 - via de briefing die bezoekers een paar dagen voor het evenement per e-mail of sociale media krijgen.

- Tijdens het evenement is het belangrijk dat huisregels direct zichtbaar zijn voor bezoekers:
 - bij alle ingangen van het evenemententerrein duidelijk weer te geven (bv. op digitale borden of posters)
 - in de programmaboekjes van het evenement
 - bij tap- of schenkpunten voor alcohol (bv. via posters)
 - op digitale schermen op het terrein.

Leeftijdswaarschuwing

De Drank- en Horecawet verplicht de organisator om bij verkooppunten van alcoholhoudende drank op het evenemententerrein een duidelijk zichtbare leeftijdswaarschuwing weer te geven, bijvoorbeeld in de vorm van een [sticker](#).

2.2 Voorlichting over de risico's van alcohol en drugs

Publieksvoorlichting wordt ingezet om bezoekers te informeren over de (gezondheids) risico's van alcohol- en drugsgebruik. De insteek hierbij is niet het juridisch kader (zoals bij communicatie over wetten en huisregels), maar het gezondheidskader. Het doel van deze vorm van communicatie is om gezondheidsrisico's terug te dringen bij het gebruik van alcohol en drugs. Dat kan door bezoekers te ontmoedigen om (overmatig) alcohol en/of drugs te gebruiken, maar ook om hen handvatten mee te geven die de kans op gezondheidsincidenten verkleint op het moment dat ze, ondanks wetten en ontmoediging, toch (overmatig) alcohol en/of drugs gebruiken. Werkt dat en hoe pak je het aan?

Unity

Bij peer to peer educatie geven jongeren voorlichting aan hun leeftijds- en leefstijlgenoten. In Nederland is Unity de meest bekende peerorganisatie in het uitgaansleven. Het is een vrijwilligersproject van jonge mensen uit de dance-scène. De vrijwilligers worden getraind tot peer educators en geven op festivals, feesten en in clubs voorlichting over uitgaan, alcohol en drugs en de risico's die daar aan verbonden zijn. De coördinatie ligt bij de instellingen voor verslavingszorg. Unity heeft als doel de risico's van het gebruik van alcohol en andere drugs zoveel mogelijk te beperken. Unity is door het Centrum Gezond Leven gecertificeerd als [theoretische goed onderbouwde interventie](#). Meer informatie is te vinden op www.unity.nl.

Celebrate Safe

Clubeigenaren en evenementorganisatoren hebben in samenwerking met Unity, Event Medical Service en MedEvent het Celebrate Safe platform opgezet. De partners van Celebrate Safe zetten zich in voor het bevorderen van veiligheid en gezondheid op evenementen en festivals.

De publiekscampagne van Celebrate Safe is ontwikkeld om het online en offline bereik van goed onderbouwde interventies met betrekking tot veilig uitgaan te vergroten. Diverse thema's op het gebied van gezond en veilig feesten onder uitgaanders vallen onder Celebrate Safe, denk aan alcohol en andere drugs, maar ook aan gehoorschade en onveilige seks. Meer informatie is te vinden op www.celebratesafe.nl.

Werkt het?

Voorlichting is een basis-ingrediënt bij het voorkomen van problemen door alcohol en drugs, maar het is bekend dat voorlichting alleen niet voldoende is om ervoor te zorgen dat mensen minder alcohol en/of drugs gebruiken. Voorlichting heeft vaak pas effect in combinatie met andere interventies, zoals toezicht houden op de naleving en het beperken van de beschikbaarheid van alcohol [3].

Hoe pak je het aan?

Of er op en rondom een evenement voorlichting gegeven moet worden over drugs kan een lastig vraagstuk zijn. Per (type) evenement dient afgewogen te worden of de veronderstelde voordelen opwegen tegen de potentiële nadelen. Bij evenementen waarbij een grote kans is dat er door veel bezoekers drugs gebruikt worden, kan het zinvol zijn om bezoekers te informeren over de risico's van drugsgebruik en handvatten mee te geven om gezondheidsincidenten te voorkomen. Aan de andere kant kan voorlichting over drugs bij evenementen tot gevolg kan hebben dat bij jongeren het beeld ontstaat dat het gebruik van drugs erbij hoort. De instelling van verslavingszorg kan de gemeente bij deze afweging adviseren.

Praktijkvoorbeeld

In [Amsterdam](#) is er voor gekozen om bij de vergunningverlening aan dance events voorlichting over drugs als voorwaarde te stellen. De gemeente eist van de organisator dat er professionele voorlichting gegeven wordt over de mogelijke gezondheidsrisico's van uitgaansdrugs, tenminste via een link op de eventwebsite naar voorlichtingswebsites van de verslavingszorg, [Unity](#) of Celebrate Safe, eventueel aangevuld met informatieverstrekking door 'peers' tijdens het evenement.

Waarschuwingcampagnes

Het Drugs Informatie en Monitoring Systeem ([DIMS](#)) van het Trimbos-instituut monitort de uitgaansdrugs die in Nederland circuleren. Hierdoor kunnen tijdig drugs worden geïdentificeerd die stoffen bevatten die een acuut gevaar vormen voor de volksgezondheid en die voor gebruikers van drugs extra of acute gezondheidsschade kunnen opleveren. Wanneer dit het geval is kan een landelijke of regionale waarschuwingcampagne (Red Alert) worden opgezet om gebruikers van drugs te waarschuwen.

Extra gevaarlijke drugs in omloop?

Neem voorafgaand aan een evenement contact op met de regionale instelling voor verslavingszorg, zij weten ervan en kunnen adviseren of er op het evenement aandacht voor moet zijn.

Een Red Alert campagne loopt volgens een strikt protocol dat is opgesteld in samenwerking met het ministerie van VWS, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de aan DIMS deelnemende instellingen voor verslavingszorg. Deze instellingen spelen een belangrijke rol bij de uitrol van de campagne. Zij worden door het landelijke DIMS-bureau geïnformeerd over de stappen die zij moeten zetten en vormen het aanspreekpunt voor gemeenten. De instellingen voor verslavingszorg (en GGD-en) onderhouden daarnaast contacten met organisatoren van evenementen (en de partijen die door hen ingezet worden zoals de beveiliging) om hen te informeren over de acties die ze kunnen ondernemen.

Bij een Red Alert worden ook media, Spoedeisende Eerste Hulp-afdelingen van ziekenhuizen, EHBO's, ambulancediensten, forensischartsen bij de politie en andere (medisch) belanghebbenden betrokken, voor zover zij zich hebben aangesloten bij de Monitor Drugsincidenten ([MDI](#)). Bij een Red Alert worden zij door het Trimbos-instituut geïnformeerd over de acute risico's en wat dit betekent voor hun handelen.

Tip

Aansluiten bij de Monitor Drugsincidenten? Als gemeente kunt u bovengenoemde partners doorverwijzen naar het contactformulier op drugsincidenten.nl.

3

Toezicht en handhaving

3.1	Verantwoordelijkheden	35
3.2	Afspraken maken	36
3.3	Maatregelen en interventies voor toezicht en handhaving	39
3.4	Dropbox	39
3.5	Fouilleren en visiteren	39
3.6	Drugskluis	40
3.7	Drugshonden	40
3.8	Controle drugsbezit of -gebruik op het evenement	41
3.9	Leeftijdscontrole	42
3.10	Onder invloed van alcohol en/of drugs	44

3 Toezicht en handhaving

3.1 Verantwoordelijkheden

Om te zorgen dat een evenement veilig en volgens de regels verloopt is het van belang dat er toezicht wordt gehouden en de wetten worden gehandhaafd. Op een evenement zijn verschillende partijen betrokken bij het toezicht op en de handhaving van de wetgeving en aanvullende voorschriften:

- De **organisator** is op basis van de evenementen- of exploitatievergunning eindverantwoordelijk voor een veilig verloop van het evenement. De organisatie moet te allen tijde kunnen aantonen dat zij alles inzetten om tot een incidentvrij evenement te komen. Daar waar incidenten toch plaatsvinden, moeten zij in staat zijn hier direct op te anticiperen. Het handhaven van de openbare orde is daarbij één van de speerpunten.

De organisator is daarnaast ook verantwoordelijk voor de naleving van de Drank- en Horecawet, Opiumwet en andere vergunningsvoorschriften, zoals bijvoorbeeld het tegengaan van bezit en handel in drugs op het evenement. Het toezicht op het evenemententerrein ligt dus primair bij de organisator, die zich kan laten assisteren door beveiliging.

- De Wet Particuliere Beveiliging stelt dat het waken tegen verstoringen en het bewaken van de orde en rust op een evenement een taak is die exclusief toebehoort aan de **beveiliging**. De beveiliging ziet erop toe dat de wettelijke bepalingen, vergunningsvoorschriften en huisregels worden nageleefd en treedt op bij overtredingen. Daarnaast heeft de beveiliging een signalerende rol als het gaat om bezoekers die onwel worden en andere (gezondheids)incidenten. Ook voor de ordehandhaving in de directe omgeving van het evenemententerrein is de organisatie/beveiliging verantwoordelijk, althans voor zover in relatie tot het evenement. Bijvoorbeeld voor de aanlooproute of bij de uitloop van evenementen.
- Het toezicht op de openbare orde buiten het besloten evenemententerrein en de directe omgeving is de verantwoordelijkheid van de **politie**. Zowel bij evenementen met als evenementen zonder duidelijke begrenzing van de openbare ruimte, is het raadzaam om vooraf duidelijke afspraken te maken over de samenwerking en taakverdeling tussen de politie en de beveiliging.
- De **gemeentelijke toezichthouders (boa's)** en, in mindere mate, de politie zien erop toe dat de organisator de vergunningsvoorwaarden en bepalingen van de Drank- en Horecawet naleeft.

Effectief toezien en handhaven

Duidelijke en routinematige aanwezigheid van beveiligers met daarbij een snelle en adequate reactie op ongewenste gebeurtenissen ontmoedigt ongewenst gedrag [4,5]. Vroegtijdige interventie en uit de anonimiteit halen van potentiële ordeverstoorders, helpt escalatie voorkomen. Daarnaast laat onderzoek zien dat het toezien op en vooral het handhaven van de regels een effectief middel is om alcoholmisbruik te beperken [6].

3.2 Afspraken maken

De manier waarop toezicht wordt gehouden en de intensiteit ervan wordt bepaald op basis van de wetgeving, de aanvullende huisregels die door de organisator zijn vastgelegd, de risicoanalyse die voorafgaand aan het evenement is uitgevoerd en de afspraken die hierover in de lokale driehoek (burgemeester, Openbaar Ministerie en politie) zijn gemaakt. Ook de wijze waarop gereageerd wordt door de verschillende toezichthouders, bijvoorbeeld op het aantreffen van kleine hoeveelheden drugs, wordt bepaald door zowel de wettelijke regels als de lokale afspraken tussen gemeenten, politie en het OM.

Het is belangrijk dat de bij het evenement betrokken stakeholders voorafgaand aan het evenement afspraken maken over de volgende zaken:

- Maatregelen die volgen bij het aantreffen van drugs tijdens de visitatie of op het evenemententerrein
- De wijze waarop omgegaan wordt met personen onder invloed van alcohol en/of drugs
- Het bieden van zorg op maat en de relatie met eventuele strafrechtelijke overtredingen van de patiënten
- Het signaleren van minderjarigen met alcohol
- Situaties waarbij een persoon overgedragen dient te worden aan de politie
- Verstrekking van alcohol op het terrein die de Drank- en Horecawet niet naleven
- Het bewaren en vervoeren van in beslag genomen drugs

Zie voor een voorbeeld hoe dergelijke afspraken zijn uitgewerkt het [Amsterdams beleidskader Dance Events](#).

Achtergrondinformatie: drugs en een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)

Als het bezit of de handel in drugs wordt geconstateerd door de politie, leidt de strafrechtelijke afdoening (een veroordeling, boete of sepot) tot een registratie in het Justitieel Documentatie Systeem (JDS). Een strafblad. Hoe verhoudt dit zich tot de VOG?

Bij sollicitatieprocedures, het volgen van een stage of het verrichten van vrijwilligerswerk kan door de werkgever om een VOG worden gevraagd. Bij het aanvragen van een VOG wordt door de dienst Justis van het ministerie van Veiligheid en Justitie een screening uitgevoerd om na te gaan of deze taak of functie een risico vormt voor de samenleving. Hierbij wordt het JDS geraadpleegd. Op basis van het doel van de aanvraag en het strafblad van de aanvrager beoordeelt Justis of er sprake is van een risico voor de samenleving. Bij de screening wordt naast het beschermen van de samenleving ook rekening gehouden met de het belang van resocialisatie van het individu (recht op een tweede kans). Jongeren worden daarom ook anders beoordeeld, omdat zij nog aan het begin van hun maatschappelijke carrière staan en niet onnodig mogen worden gehinderd in hun loopbaan vanwege een VOG-weigering.

Bij een eenmalige overtreding van de regels omtrent het bezit van harddrugs, zal in de meeste gevallen een VOG worden verstrekt. Alleen functies waarbij een zeer hoge mate van integriteit wordt vereist, is een dergelijk delict relevant. Bijvoorbeeld voor personen die solliciteren op een luchthaven. Daarnaast kan een alcohol gerelateerd delict een probleem vormen voor beroepsmatige chauffeurs, zoals medewerkers van een taxibedrijf.

Meer informatie over de VOG is beschikbaar op www.justis.nl/jongeren en www.justis.nl/vog.

Voorbeeld: handelingsperspectief bij aantreffen drugs

Wanneer er, in de gemeente [Amsterdam](#), bij de toegangscontrole of elders op het evenemententerrein een hoeveelheid drugs wordt aangetroffen onder de vervolgingsgrens van het Openbaar Ministerie, worden de drugs afgenomen, gedeponeerd in de drugskluis en de betrokken persoon wordt van het terrein verwijderd. Wanneer door de driehoek is vastgesteld dat een gebruikershoeveelheid softdrugs gedoogd wordt én als er voor het betreffende evenement geen striktere regels zijn vastgelegd, mag de betrokken persoon met deze hoeveelheid het terrein betreden.

Als er hoeveelheden drugs worden aangetroffen die volgens de afspraken met het Openbaar Ministerie reden zijn voor vervolging, verloopt dit als volgt:

- de bezoeker wordt aangehouden en meegenomen naar de daartoe bestemde bewaar ruimte (met instemming van de bezoeker, aangezien beveiligingsmedewerkers officieel geen personen mogen “vastzetten”)
- geregistreerd wordt bij welke persoon de (soft- of hard)drugs zijn aangetroffen en in welke hoeveelheid
- de opgegeven naam wordt vastgelegd (danwel de weigering deze te verstrekken, aangezien de beveiligingsmedewerkers niet de bevoegdheid hebben om naar legitimatie te vragen)
- de politie wordt gewaarschuwd en de persoon wordt overgedragen aan de politie.

De politie haalt de aangehouden persoon binnen een uur na melding op en krijgt de genoteerde gegevens en de in beslag genomen goederen van de beveiliging mee. De bewaar ruimte is ingericht conform advies van de hulpdiensten en staat onder permanent toezicht.

Tip: afspraken met de omgeving van het evenement

Naast de afspraken met stakeholders die betrokken zijn bij datgene wat er op het evenement gebeurt, kan het ook zinvol zijn om afspraken te maken met partijen in de omgeving van het evenement, met name als het gaat om indrinken. Het indrinken gebeurt vaak onderweg naar of in de omgeving van het evenement, waarbij het geregeld gaat om relatief grote hoeveelheden (sterke) drank die binnen korte tijd gedronken worden. Dit brengt gezondheids- en veiligheidsrisico's met zich mee. Om dit te beperken, kan de gemeente actie ondernemen:

- De gemeente kan met lokale alcoholverkooppunten afspreken, of op basis van de Drank- en Horecawet afdwingen ([zie voorbeeld gemeente Amsterdam](#)), dat er ten tijde van het evenement geen drank wordt verstrekt of tot kleine hoeveelheden drank per klant wordt beperkt.
- De gemeente kan afspreken met de horeca in de omgeving van een evenement dat zij extra alert zijn op dronken klanten, om zo te voorkomen dat bezoekers na afloop van het evenement (stevig) door kunnen drinken in de horeca.
- Ook kan de gemeente met openbaar vervoersbedrijven (bv. de NS) afspreken dat zij geen bezit en verkoop van alcoholhoudende dranken toestaan in de vervoersmiddelen en op de stations.

3.3 Maatregelen en interventies voor toezicht en handhaving

Er is een set aan maatregelen beschikbaar die ingezet kunnen worden om ervoor te zorgen dat de wetten worden gehandhaafd. Aan een deel daarvan dient de organisator invulling te geven. Omdat een goed alcohol- en drugsbeleid verder reikt dan de maatregelen die een organisator kan inzetten, beschrijven we hieronder ook een aantal andere maatregelen die ingezet kunnen worden door andere stakeholders. De in het onderstaande schema opgesomde maatregelen worden in de paragrafen eronder verder uitgewerkt.

Maatregelen bij de toegangscontrole	Maatregelen op het evenemententerrein
<ul style="list-style-type: none">• Dropbox plaatsen• Fouilleren en visiteren• Drugskluis plaatsen• Drugshonden inzetten• Leeftijdscontrole• Controle onder invloed van alcohol en/of drugs	<ul style="list-style-type: none">• Controle drugsbezit/-gebruik• Leeftijdscontrole (waaronder ook wederverstrekking)• Controle onder invloed van alcohol en/of drugs

3.4 Dropbox

Een dropbox biedt bezoekers de gelegenheid om vrijwillig en anoniem afstand te doen van hun drugs (en andere niet geoorloofde goederen) voordat zij door de toegangscontrole van een evenement gaan. De bezoekers worden niet vervolgd voor de spullen die zij deponeren in de dropbox. De dropbox staat op het evenemententerrein tussen de ticketcontrole en de toegangscontrole en er staat duidelijk aangegeven dat dit het laatste moment is om zonder consequenties vrijwillig afstand te doen van drugs. Ook wordt duidelijk gecommuniceerd wat de huisregels van het evenement zijn met betrekking tot drugs en welke consequenties er volgen wanneer bij de toegangscontrole drugs gevonden worden. De dropbox moet afgesloten zijn en alleen geopend kunnen worden door de politie, tenzij anders afgesproken. Na afloop van het evenement wordt de dropbox gelegeerd door de politie.

3.5 Fouilleren en visiteren

De **Privaatrechtelijke Oppervlakkige Veiligheidsfouillering** (POV) is de controle die beveiligingsmedewerkers bij de toegang verrichten op de bezoekers en is bedoeld om het naar binnen brengen van drugs en andere niet geoorloofde goederen tegen te gaan. De beveiligingsmedewerkers mogen deze controle (het oppervlakkig aftasten van kleding) uitvoeren op basis van de bezoekersvoorwaarden en met toestemming van de betrokken bezoeker.

Visiteren is het onderzoeken van meegevoerde bagage, zoals handtassen en rugzakken. Deze controle heeft eveneens als doel om te voorkomen dat niet geoorloofde goederen mee naar

binnen genomen worden. Het doorzoeken van iemands kleren of zakken is voorbehouden aan bevoegde opsporingsambtenaren (o.a. politie). Wel kan de beveiliging aan bezoekers vragen om hun zakken leeg te maken en de inhoud te tonen.

De organisator zorgt dat er voldoende en gekwalificeerd personeel is dat de POV en het visiteren kan uitvoeren. Of alle bezoekers (inclusief personeel) gefouilleerd dienen te worden, hangt af van de risicoverwachtingen die in de risicoanalyse van het evenement naar voren zijn gekomen. Bij evenementen met een verhoogd risico op drugsgebruik kan worden besloten om iedereen te controleren. Het instemmen met de fouillering en visitatie geldt dan als voorwaarde om het evenement binnen te komen. Dit moet bij het kopen van het ticket en via de huisregels gecommuniceerd worden. Het beveiligingspersoneel wordt door de organisator geïnstrueerd over het protocol dat geldt wanneer er drugs worden aangetroffen. De manier van handelen hangt af van het drugsbeleid dat gehanteerd wordt.

Tip: kwaliteit van de beveiliging

Via de vergunningverlening kan een bepaald benodigd kwaliteitsniveau binnen de organisatie van een evenement worden afgedwongen. De gemeente en de adviserende partners kunnen de mate van ervaring en opleiding van de betrokken organisaties mee laten wegen in hun risicoanalyse. Dit kan ertoe leiden dat in de adviezen expliciet wordt gesteld dat er een partij voor bijvoorbeeld de beveiligingswerkzaamheden moet worden ingezet die beschikt over aantoonbare kennis en ervaring in het omgaan met drugs of alcohol. De gemeente kan dit als voorwaarde in een vergunning meenemen.

3.6 Drugskluis

Drugs die niet vrijwillig zijn afgegeven in de dropbox en door de beveiliging tijdens de toegangscontrole of op het evenemententerrein zijn aangetroffen, worden (tenzij gedoogd) in beslag genomen, geregistreerd en in de drugskluis gedeponneerd. De drugskluis bevat een opening waarin de beveiliging de in beslag genomen drugs deponeert. De organisatie van het evenement en het beveiligingsbedrijf beschikken niet over een sleutel om de drugskluis te openen, dit is voorbehouden aan de politie. De organisator dient afspraken te maken met de politie over het legen van de drugskluis.

3.7 Drugshonden

Honden kunnen worden ingezet om drugs bij bezoekers van evenementen, festivals en andere uitgaansgelegenheden op te sporen. Hoewel de inzet van drugshonden een effectief middel is om drugs op te sporen, vereist het inzetten van drugshonden bij een evenement veel capaciteit van de politie om de aanhoudingen af te handelen, met name tijdens piekmomenten bij de toegang [7].

Onderzoeken naar het effect van het inzetten van drugshonden laten zien dat deze maatregel gemengde resultaten heeft. Bezoekers blijken minder snel geneigd om drugs mee te nemen of te gebruiken wanneer er politie met drugshonden aanwezig is, dan wanneer deze er niet zijn [8]. Daarentegen blijkt ook dat een groot deel van de bezoekers het gedrag niet aanpast [9]. De aanwezigheid van drugshonden kan bovendien negatieve effecten hebben op drugsgebruik: het kan ertoe leiden dat bezoekers drugs buiten het evenemententerrein tot zich nemen [10] om te voorkomen dat ze gepakt worden voor drugsbezit. De kans bestaat dat bezoekers dan besluiten om in één keer een hogere dosis te gebruiken [11,12]. Dergelijk riskant gebruik vergroot de kans op gezondheidsincidenten. Een ander aspect dat meegenomen kan worden in de afweging om al dan niet drugshonden in te zetten, is de sfeer. In de praktijk is gebleken dat een repressieve toegangscontrole, waar drugshonden een onderdeel van kunnen uitmaken, de sfeer van het evenement vaak niet ten goede komt.

3.8 Controle drugsbezit of -gebruik op het evenement

Ten aanzien van drugsgebruik en -bezit op het evenemententerrein geldt dat voorkomen beter is dan genezen. Het advies is om de controle voornamelijk aan de voorkant van het evenement te organiseren. Dus door middel van informatieverstrekking en goede toegangscontrole. Op het terrein zelf is het daarnaast van groot belang om extra aandacht te besteden aan het monitoren van risicolocaties zoals de toiletten en lockers. Dit kan een organisator (lees: beveiligingsorganisatie) doen door het inzetten van interventieteams. Deze teams (bijvoorbeeld twee of drie beveiligers die hiervoor specifiek zijn opgeleid) surveilleren op het evenemententerrein en letten op afwijkend en norm-overschrijdend gedrag. De teams verlenen indien nodig bijstand aan collega's en derden, zoals organisator en hulpverleningsdiensten. Daarnaast interveniëren zij bij incidenten om een ongewenste situatie om te vormen tot een gecontroleerde situatie.

Politie op het festivalterrein

Een andere optie is het inzetten van een team bestaande uit een combinatie van twee politieagenten en een liaison van de organisatie (beveiliging) die in burgerkleding op het evenemententerrein aanwezig zijn. Het team houdt zich bezig met het signaleren en eventueel optreden bij (excessieve) overtreding van de huisregels en strafrechtelijke feiten. De liaison van de organisatie fungeert daarbij als schakel tussen politie en organisatie. Hij/zij adviseert de politieambtenaren gevraagd en ongevraagd over eventuele risico's van ingrijpen.

Cameratoezicht

Cameratoezicht is een hulpmiddel dat op evenementen ingezet kan worden in het kader van 'crowd control'. Het geeft de mogelijkheid om het hele terrein te scannen en grovere verstoringen sneller in beeld te hebben. Camerabeelden geven een goed overzicht en de bezoekers kunnen ongemerkt geobserveerd worden zonder verdachte personen te "irriteren". Cameratoezicht mag echter niet worden beschouwd als een substituuut voor toezicht door beveiligers.

3.9 Leeftijdscontrole

Bij een evenement is de organisator op basis van de evenementen- of exploitatievergunning verantwoordelijk voor de naleving van de Drank- en Horecawet (DHW). Het is voor gemeenten aan te bevelen om organisatoren te verplichten een plan te ontwikkelen, waarin beschreven staat hoe zij goede naleving van de Drank- en Horecawet gaan bewerkstelligen. Dit kunnen gemeenten opnemen als voorschrift bij een ontheffing om zwak-alcoholhoudende drank te schenken (artikel 35, lid 2 DHW) of als voorwaarde in het veiligheidsplan.

Voorbeeld: plan naleving DHW

De DHW biedt gemeenten de mogelijkheid om voorwaarden te stellen aan het verlenen van een ontheffing om zwak-alcoholhoudende dranken te schenken op evenementen (artikel 35, lid 2). Van die mogelijkheid maken gemeenten in de regio [Frisvalley](#) gebruik door in de aanvraag van de ontheffing een [alcoholmodule](#) op te nemen. Aan de hand van een aantal vragen worden aanvragers verplicht om te omschrijven hoe ze ervoor zorgdragen dat alcohol op een verantwoorde manier verstrekt wordt tijdens het evenement. Hierdoor kunnen gemeenten in het voortraject advies geven aan de organisator, bijvoorbeeld over hoe ze de leeftijdsgrens voor alcohol kunnen naleven.

3.9.1 Instrumenten voor leeftijdscontrole

Een organisator die tijdens een evenement alcohol schenkt, dient zich aan de wettelijke leeftijdsgrens voor alcoholverkoop te houden: 18 jaar. Een verkoper is verplicht de leeftijd van een koper vast te stellen (op basis van een officieel legitimatiebewijs) op het moment dat diegene er niet onmiskenbaar uitziet als 18 jaar of ouder. Organisatoren kunnen ervoor kiezen om jongeren onder de 18 jaar niet toe te laten op hun evenement. Er dient dan eenmalig een leeftijdscheck uitgevoerd te worden bij de toegangscontrole. Dit werkt echter alleen bij evenementen op een afgesloten terrein of in een gebouw.

Evenementen die jongeren onder de 18 jaar toelaten, kunnen er voor kiezen om de leeftijdscontrole uit te laten voeren bij de toegangscontrole of bij een apart loket, zoals de muntverkoop. Jongeren boven de 18 merken zij aan als 18+ door middel van bijvoorbeeld een polsbandje. De leeftijdscontrole aan de bar (waar alcohol verkocht wordt) is hierdoor makkelijker. De barmedewerkers hoeven dan niet opnieuw naar een legitimatiebewijs te vragen, maar kunnen aan het bandje zien of de koper oud genoeg is. Dit scheelt tijd en discussie aan de bar.

Leestip

In het factsheet [Naleven van de leeftijdsgrens alcohol op evenementen](#) wordt toegelicht welke instrumenten voor het controleren van de leeftijd beschikbaar zijn.

3.9.2 Knelpunten bij leeftijdscontrole

Uit verschillende nalevingsonderzoeken en praktijkervaringen blijkt dat de uitvoering van de leeftijdscontrole niet zo eenvoudig is. Zo kan het lastig zijn om de leeftijd van jongere bezoekers in te schatten en kan het omrekenen van de geboortedatum naar de juiste leeftijd een probleem vormen [13]. Tips om hiermee om te gaan:

- Hanteer een hogere referentieleeftijd, oftewel vraag iedereen die er jonger uitziet dan (bijvoorbeeld) 25 jaar om zich te legitimeren. Op deze manier wordt een marge ingebouwd, waardoor de kans groter is dat iedereen die jonger is dan 18 jaar om een legitimatie is gevraagd.
- Gebruik hulpmiddelen voor het omrekenen van de geboortedatum. Voorbeelden van elektronische hulpmiddelen zijn te vinden in het rapport [Leeftijdsverificatie in het vizier](#). Een laagdrempelig hulpmiddel is bijvoorbeeld een [poster](#).

3.9.3 Knelpunten bij wederverstrekking

Hoewel een polsbandjessysteem een veel gebruikt en werkzaam systeem is, wijst de praktijk uit dat het niet volledig waterdicht is. Het blijkt dat oudere vrienden of familieleden geregeld drank kopen voor minderjarigen [14], zogenaamde wederverstrekking. Daardoor is het mogelijk dat jongeren onder de 18 jaar op het evenemententerrein toch in het bezit komen van alcoholhoudende drank. Hoewel beveiligers minderjarigen niet kunnen bekeuren, hebben zij wel andere handelingsmogelijkheden:

- Als in de huisregels beschreven staat dat het op het evenement niet is toegestaan voor jongeren onder de 18 jaar om alcohol bij zich te hebben, mogen beveiligers minderjarigen waarschuwen en/of van het terrein verwijderen.
- Als in de huisregels beschreven staat dat het op het evenement niet is toegestaan om alcohol door te geven aan een minderjarige bezoekers, mogen beveiligers de wederverstrekkingen waarschuwen en/of van het terrein verwijderen.
- Beveiligers kunnen bij het aantreffen van minderjarigen met alcohol navraag doen bij welke bar de alcohol verkregen is. Op basis hiervan kan de beveiligers de desbetreffende bar(medewerker) hierop attenderen.

Voorbeeld: maximaal twee drankjes bestellen

Een organisator van een buitenevenement in Utrecht stond het zijn gasten niet toe meer dan twee alcoholische consumpties tegelijk te bestellen aan de bar. Met deze maatregel probeerde de organisator wederverstrekking te beperken.

3.10 Onder invloed van alcohol en/of drugs

Om de kans op incidenten op het evenemententerrein te verkleinen, is het raadzaam om bezoekers die (sterk) onder invloed van drugs zijn niet toe te laten tot het evenement. Ditzelfde geldt voor het toelaten van dronken bezoekers.

Van belang is hierop bij de toegangscontrole alert te zijn. Dat vraagt om beveiligers die bekend zijn met de uiterlijke kenmerken van dronkenschap en het onder invloed zijn van drugs. Mensen onder invloed reageren anders dan nuchtere mensen. Beveiligers moeten daarom weten hoe ze moeten omgaan met personen onder invloed (zie ook 3.10.3). Het simpelweg wegsturen van mensen kan ertoe leiden dat ze overlast veroorzaken of gezondheidsproblemen ervaren buiten het evenemententerrein, waar geen professionele hulp aanwezig is. Het is dus van belang dat gemeente, organisator, beveiliging, EHBO en de hulpdiensten hierover voorafgaand aan het evenement duidelijke afspraken maken.

Ook op het evenemententerrein is toezicht op de staat van dronkenschap van bezoekers of de mate waarin zij onder invloed van drugs zijn noodzakelijk om problemen tijdig te signaleren en te voorkomen.

3.10.1 Herkennen dronkenschap

Er bestaat geen wettelijke definitie van (de kennelijke staat van) dronkenschap. Het ontbreekt aan een eenduidige norm waardoor dronkenschap niet objectief meetbaar is aan de hand van bijvoorbeeld een blaastest. Toch spreekt de Drank- en Horecawet van 'kennelijke staat van dronkenschap' en dienen alcoholverstrekkers ervoor te zorgen dat er geen alcohol wordt 'doorgeschonken' aan dronken bezoekers. Als in de huisregels is opgenomen dat dronken personen niet worden toegelaten op het evenemententerrein, dienen de beveiligers bij de toegang van het evenement ook alert te zijn op personen 'in kennelijke staat van dronkenschap'.

Alcoholverstrekkers en beveiligers kunnen de staat van dronkenschap inschatten aan de hand van uitwendige tekens. Het kan echter niet met zekerheid gesteld worden dat een kenmerk er in alle gevallen op wijst dat een persoon dronken is. Dit is mede afhankelijk van biologische verschillen en verschillen in tolerantieniveaus. Bovendien kunnen kenmerken minder of zelfs niet zichtbaar zijn in bepaalde omgevingen, zoals een 'dubbele tong' in een luidruchtige omgeving. Het is dus van belang om te letten op verschillende uiterlijke kenmerken en dronkenschap te baseren op een combinatie van meerdere kenmerken.

Het Trimbos-instituut heeft op basis van rechtspraak en wetenschappelijke studies de belangrijkste kenmerken van dronkenschap beschreven en onderbouwd hoe deze kennis toegepast kan worden in de handhaving door politie en gemeentelijke boa's. Deze informatie is weergegeven in [een infosheet](#). De onderbouwing is te vinden in [dit achtergronddocument](#).

3.10.2 Herkennen van drugsgebruik

Drugsgebruik is voor een ongetrainde professional die middelengebruik niet geregeld tegenkomt eigenlijk niet goed te herkennen. Herkenning van 'onder invloed zijn' vergt training en/of ervaring. Maar ook dan kan het lastig zijn, aangezien uiterlijke kenmerken soms uitblijven. Vooral bij ervaren gebruikers is soms lastig te herkennen dat ze onder invloed zijn. Daarnaast verschillen kenmerken sterk per persoon, waardoor sommige mensen altijd onrustige kaken krijgen van XTC en anderen nooit. Bovendien kunnen kenmerken van gebruik, zoals warrig of

druk gedrag, ook een andere oorzaak hebben, zoals psychische problemen. Ten slotte kunnen uiterlijke kenmerken van verschillende middelen sterk op elkaar lijken. Zo lijken signalen van GHB- en alcoholgebruik soms sterk op elkaar. Hoewel er dus (sterke) vermoedens kunnen bestaan van drugsgebruik, blijkt dit in de praktijk soms nog lastig definitief vast te stellen [15]. Op het moment dat gedrag hinderlijk wordt of kan duiden op onwel worden, is het in ieder geval van belang dat beveiligers beschikken over kennis van middelengebruik om adequaat te kunnen reageren.

3.10.3 Omgaan met personen onder invloed van alcohol en drugs

Als bezoekers onder invloed zijn, is hun gedrag lastiger te voorspellen. Ook zijn er signalen dat geweld eerder escaleert onder invloed van een mix van alcohol en drugs. De wijze waarop omgegaan wordt met personen onder invloed van alcohol en/of drugs is dus van groot belang voor de veiligheid en gezondheid van de betrokken persoon, de beveiligers en de andere aanwezigen.

Voorbeeld: 'Warme' overdracht

Indien personen onder invloed zich misdragen, kunnen ze door de beveiliging overgedragen worden aan de politie. Het is hierbij van belang dat er sprake is van een 'warme' overdracht waarbij de beveiliging zoveel mogelijk (relevante) bevindingen en observaties doorgeeft aan de politie: welk gedrag vertoont de bezoeker, wat is de inschatting van de beveiliging met betrekking tot het middel dat is gebruikt en of bezoek aan de EHBO gewenst is.

Instellingen voor verslavingszorg en het Trimbos-instituut bieden trainingen aan om professionals te leren hoe ze drugs- en alcoholgebruik kunnen signaleren. Cursisten leren onderscheid te maken tussen gedrag onder invloed van stimulerende, verdovende of bewustzijnsveranderende drugs. Daarnaast biedt de training handvatten in de bejegening van personen onder invloed. Zie bijvoorbeeld de training [Alcohol, drugs en agressie](#). Daarnaast is het van belang als de betrokken veiligheidsorganisaties op de hoogte zijn van het fenomeen en de aanpak bij een opwindingsdelier, een ernstige medische conditie die zich uit in extreem agressief gedrag. Lees meer hierover in de [Factsheet opwindingsdelier](#).

Alcohol- en drugstest bij geweldplegers

De politie test sinds 1 juli 2016 of geweldplegers alcohol en/of drugs hebben gebruikt. Gebruik geldt als verzwarende omstandigheid en kan invloed hebben op de strafmaat. Lees meer hierover in het dossier [alcohol- en drugstesten geweldplegers](#) van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV).

4

Horeca en barmanagement

4.1	Barpersoneel	49
4.2	Aanbod	51

4 Horeca en barpersoneel

Indien een organisator tijdens het evenement alcohol wil schenken op een locatie die geen geldige Drank- en Horecawetvergunning heeft, kan hij bij de gemeente een tijdelijke ontheffing aanvragen voor het schenken van zwak-alcoholhoudende dranken. Het is de verantwoordelijkheid van de organisator om ervoor te zorgen dat de verstrekking van alcohol op een verantwoorde wijze plaatsvindt. Om deze verantwoorde verstrekking vorm te geven, is een aantal voorwaarden gesteld aan het verlenen van een ontheffing (artikel 35 van de Drank- en Horecawet) en kan de gemeente daarnaast nog aanvullende voorschriften vaststellen. In dit hoofdstuk worden mogelijke voorschriften en andere maatregelen besproken die betrekking hebben op het personeel dat de alcohol verstrekt en het (alternatieve) aanbod van de horeca op het evenement.

4.1 Barpersoneel

4.1.1 Barcoördinator

Een barcoördinator draagt zorg voor de verantwoorde verstrekking van alcoholhoudende dranken bij de desbetreffende bar. De barcoördinator is idealiter iemand met een Verklaring Sociale Hygiëne, die als leidinggevende vermeld staat op de vergunning. De barcoördinator verzorgt de briefing van het barpersoneel voorafgaand aan het evenement, komt te hulp bij calamiteiten aan de bar en is verantwoordelijk voor de communicatie met andere diensten op het evenement, zoals de organisatie, de beveiliging en de EHBO.

Tip: één leidinggevende per schenkpunt

Gemeenten kunnen bij de verlening van de DHW-ontheffing als voorwaarde stellen dat er bij elke bar waar alcohol verkocht wordt ten minste één leidinggevende aanwezig is die toeziet op verantwoorde alcoholverstrekking.

4.1.2 Geschoold personeel

Barpersoneel dat alcohol schenkt dient op de hoogte te zijn van de vigerende wetgeving. Zij moeten weten hoe zij verantwoord alcohol kunnen verstrekken en wat de consequenties zijn als ze zich daar niet aan houden. Scholing kan de kennis en vaardigheden van het barpersoneel vergroten. De randvoorwaarden voor het effectief inzetten van getraind barpersoneel zijn:

- Al het personeel is getraind in verantwoorde alcoholverstrekking
- De bedrijfsleider is gecommitteerd aan het realiseren van verantwoord schenken en ondersteunt het personeel hierbij
- Het personeel wordt gecontroleerd op het naleven van de regels [16]

Scholingsopties

In Nederland zijn er verschillende scholingsopties beschikbaar met betrekking tot alcohol (en drugs) op evenementen. De meest laagdrempelige vorm is de [Instructie Verantwoord Alcoholgebruik \(IVA\)](#), die vaak door de regionale instelling voor verslavingszorg gegeven kan worden.

Uitgebreidere scholingsopties zijn bijvoorbeeld:

- [Verklaring Sociale Hygiëne](#)
- [Eerste Hulp bij Drank- en drugsincidenten in het Uitgaanscircuit](#)
- [Barcode of Bar Smart](#)

4.1.3 Regels voor personeel

De Drank- en Horecawet en het Wetboek van Strafrecht schrijven regels voor waar het barpersoneel zich aan moet houden bij het schenken van alcohol:

- Jongeren die niet onmiskenbaar 18 jaar of ouder zijn, worden om een legitimatiebewijs gevraagd. Wanneer er gebruik wordt gemaakt van bijvoorbeeld een polsbandjessysteem, wordt het polsbandje gecontroleerd. *(Meer informatie over leeftijdscontrole in hoofdstuk 3)*
- Er wordt geen alcohol verkocht aan jongeren onder de 18 jaar
- Er wordt geen alcohol verkocht aan meerderjarige personen waarbij het duidelijk is dat de drank bestemd is voor een jongere onder de 18 jaar
- Er wordt geen alcohol verkocht aan personen die in kennelijke staat van dronkenschap verkeren. *(Meer informatie over het controleren op dronkenschap in hoofdstuk 3)*

Aanvullend op de wettelijke bepalingen kan de organisator van een evenement afspraken maken met de horeca over gewenst gedrag van het barpersoneel. Een voorbeeld van een voorschrift of afspraak is het verbod voor barmedewerkers om tijdens het evenement alcohol te drinken. Het personeel heeft immers een voorbeeldrol voor de bezoeker. Bovendien: onder invloed van alcohol is het lastiger voor barpersoneel om situaties goed in te schatten, in te grijpen of 'nee' te verkopen aan dronken of minderjarige bezoekers.

Tip: briefing barmedewerkers

Het is raadzaam voor een organisator om tijdens de briefing voorafgaand aan het evenement aandacht te besteden aan de vastgelegde regels. De barcoördinator(en) kan de voor de alcoholverstrekking relevante wetten, regels en afspraken doornemen met het barpersoneel.

4.2 Aanbod

Tijdens een evenement kan de invulling van het horeca-aanbod bijdragen aan het voorkomen van overmatig alcohol- en drugsgebruik of het voorkomen van gezondheidsrisico's ten gevolge van dit gebruik. Hieronder worden maatregelen zoals prijs, alcoholvrij aanbod, bier met een lager alcoholpercentage, veiligheidsglas en eetgelegenheden besproken. Het aanbod van gratis watervoorzieningen komt in hoofdstuk 6 aan bod.

4.2.1 Prijs van alcoholhoudende drank

Hoewel prijsmaatregelen over het algemeen niet populair zijn, zijn het wel effectieve instrumenten om alcohol-gerelateerde schade terug te dringen. Door een hogere prijs aan te houden voor alcoholhoudende dranken, neemt het budget om veel te drinken af [17]. Naast het verhogen van de prijs voor alcoholhoudende dranken kan ook gedacht worden aan het goedkoper aanbieden van alcoholvrije dranken. Hiermee wordt het aantrekkelijker voor jongeren om alcoholvrije dranken te bestellen in plaats van alcoholhoudende dranken.

Gemeenten hebben beperkte invloed op de prijs van alcohol. Een maatregel die wel tot de mogelijkheden behoort is het verbieden van extreme prijsacties of happy hours. Dergelijke acties, waarbij (tijdelijk) een lage prijs gehanteerd wordt voor (grote hoeveelheden) drank, verhogen de alcoholconsumptie en daarmee ook de problemen die alcoholgebruik met zich meebrengt [18].

Voorbeeld: geen aanbiedingsacties

De [gemeente Rotterdam](#) heeft in de voorschriften bij de evenementenvergunning opgenomen dat de organisator van een evenement waarbij alcohol wordt geschonken een beleid moet voeren om schadelijk alcoholgebruik tegen te gaan. Eén van de vereisten is 'geen gratis drankverstrekking of specifieke aanbiedingsacties'.

4.2.2 Alcoholvrij aanbod

Een ruim aanbod van alcoholvrije dranken kan bijdragen aan het voorkomen of beperken van gezondheidsschade door overmatig alcoholgebruik. Het is effectief gebleken om de prominente beschikbaarheid van alcohol te verminderen door een aantrekkelijk alcoholvrij aanbod [19]. Van belang is dat het alcoholvrije aanbod zowel aantrekkelijk is qua prijs als smaak.

Leestip

Voorbeelden hoe evenementen omgaan met alcoholvrije alternatieven zijn terug te lezen in het [Inspiratiesheet alcoholvrij en NIX18](#).

Voorbeeld: promoten van alcoholvrije dranken

De regio [Frisvalley](#) adviseert organisatoren om op evenementen geen bars toe te staan waar alleen alcoholische dranken te koop zijn. De alcoholvrije alternatieven moeten verkrijgbaar zijn bij alle bars en duidelijk worden aangegeven op de drankenkaart. Het alcoholvrij aanbod kan daarnaast gepromoot worden door een duidelijk prijsverschil met alcoholhoudende dranken, waarbij het voordeliger is om alcoholvrije dranken te nuttigen.

4.2.3 Bier met lager alcoholpercentage

Aanvullend op het alcoholvrije aanbod kan het schenken van bier met een lager alcoholpercentage, ook wel 'evenementenbier' genoemd, bijdragen aan het terugdringen van alcohol gerelateerde incidenten [20]. Dit bier heeft een lager alcoholpercentage dan gestandaardiseerd bier. Mensen raken minder snel onder invloed waardoor de kans op alcohol gerelateerde problemen, zoals agressie of uitdroging, afneemt. Bier met een lager alcoholpercentage heeft overigens slechts beperkte invloed op de beleving en het gevoel van de bezoekers tijdens een evenement [21]. Of bier met een lager alcoholpercentage een gewenste maatregel is, hangt af van de risicoverwachtingen die in de risicoanalyse van het evenement naar voren komen. Bij evenementen met een verhoogd risico op overmatig alcoholgebruik kan de gemeente besluiten om bier met een lager alcoholpercentage verplicht te stellen.

Voorbeeld: bier met lager alcoholpercentage

De gemeente Barneveld heeft in de [nota Handhaving en Regelgeving Evenementen](#) vastgelegd dat de burgemeester kan besluiten om bij een evenement alleen evenementenbier toe te staan.

Andere voorbeelden hoe gemeenten hiermee omgaan zijn terug te lezen in het factsheet [Bier schenken tijdens evenementen](#).

4.2.4 Inzet van veiligheidsglas

Het inzetten van plastic veiligheidsglas heeft als doel het aantal ongelukken en (on)bewuste verwondingen met glas te reduceren. Door glas te vervangen, bijvoorbeeld door polycarbonaat of veiligheidsglas, wordt voorkomen dat kapotte glazen als steekwapen gebruikt kunnen worden, loopt het barpersoneel minder risico op verwondingen bij het ophalen en spoelen van de glazen en hebben bezoekers en hulpdiensten geen last van scherven op de grond. Het gebruik van veiligheidsglas is effectief bevonden als voorzorgsmaatregel om dergelijke verwondingen tegen te gaan en het bevordert daarmee de veiligheid van het evenement en reduceert het aantal incidenten [22]. Op veel evenementen is het gebruik van glazen al verboden. Gemeenten kunnen dit regelen in de voorschriften die verbonden zijn aan het verlenen van een ontheffing voor het schenken van zwak-alcoholhoudende drank, maar het kan ook worden opgenomen in de voorwaarden voor het verlenen van een evenementenvergunning.

4.2.5 Eetgelegenheden

Het is van belang om bezoekers van een evenement voldoende gelegenheid te bieden om te eten, zodat ze de benodigde voedingsstoffen binnen kunnen krijgen, die verloren gaan tijdens het actief dansen. Voor bezoekers die alcohol drinken is het eveneens van belang om goed te eten. Op een lege maag zijn de effecten van alcohol namelijk sneller voelbaar dan op een volle maag.

Daarnaast adviseert het Trimbos-instituut ter voorkoming van een [watervergiftiging](#) na het gebruik van XTC dat gebruikers zout (natrium) voedsel of soep tot zich nemen. Voor evenementen met een verhoogde risicoverwachting voor drugsgebruik is het raadzaam om zoute voeding op te nemen in het assortiment.

5

EHBO

5.1	EHBO-post	57
5.2	Observatieruimte	59
5.3	Informatie over de EHBO	59
5.4	Communicatie en afstemming	60

5 EHBO

De organisator draagt zorg voor de inzet van professionele medische hulpverlening. De vergunningverlener (gemeente) neemt in de evenementenvergunning op aan welke voorwaarden deze hulpverlening moet voldoen. De GHOR adviseert de gemeente over de benodigde inzet van kwantitatief en kwalitatief adequate medische hulpverlening [23, 24]. In dit hoofdstuk wordt besproken hoe de EHBO-post ingericht kan worden, welke eisen er aan het medische team gesteld kunnen worden, hoe de onderlinge afstemming tussen de relevante stakeholders vormgegeven kan worden en waarom een duidelijke bewegwijzering naar EHBO-post van belang is.

5.1 EHBO-post

Wanneer in de vergunning is aangegeven dat een eerstehulp post aanwezig dient te zijn, gaat de GHOR in de Landelijke Handreiking Geneeskundige Advisering Publieksevenementen uit van een aantal minimale eisen waaraan een EHBO-post moet voldoen [25]. Deze eisen worden in het kader hieronder beschreven. Het eisenpakket waaraan een EHBO-post op een specifiek evenement moet voldoen, is echter altijd maatwerk.

Herkenbaarheid

- duidelijk zichtbare verwijzing vanuit het gehele evenemententerrein met bij voorkeur internationale symbolen
- eerstehulpverleners dienen als zodanig duidelijk herkenbaar te zijn

Bemensing

- eerstehulpverleners dienen in bezit te zijn van een geldig eerstehulp-diploma, inclusief aantekening reanimatie en AED-bediening
- de ruimte dient permanent bemenst te zijn

Post

- een overdekte en verwarmde ruimte van minimaal 25m², bij voorkeur afsluitbaar en zoveel mogelijk buiten het geluid gepositioneerd
- een 220V aansluiting, licht en stromend water
- een toilet (in nabije omgeving)
- toegankelijk voor brancard en ambulance

Uitrusting

- eerstehulp koffer met een standaarduitrusting volgens het Oranje Kruis, inclusief AED
- bij sportevenementen: materialen om te koelen en eventueel spalkmateriaal
- tafel, stoelen, brancard
- communicatiemiddelen
- plattegrond van het evenemententerrein

En bij verwacht middelengebruik idealiter:

- een observatieruimte

Bemensing EHBO-post bij risicoverwachting

Evenementen met een hogere risicoverwachting wegens bovenmatig alcohol- en/of drugsgebruik vragen om een meer specialistische EHBO-zorg en om meer personeel dan bij evenementen met een lage risicoverwachting [26]. De GHOR adviseert de gemeente over vergunningsvoorwaarden op dit gebied. Er bestaat geen vuistregel voor het aantal en type in te zetten eerstehulpverleners voor evenementen met een verhoogd risico op alcohol- en drugs-incidenten. Ervaringen met voorgaande edities of vergelijkbare evenementen geven een belangrijke indicatie, in combinatie met inzicht in de volgende factoren:

- aantal bezoekers
- weersvoorspelling
- verwacht middelengebruik
- gemiddelde responstijd
- gemiddelde verblijfsduur op EHBO
- MUR (medical usage rate: aantal geregistreerde zorgcontacten per 10.000 bezoekers)
- gemiddelde tijd naar dichtstbijzijnde ziekenhuis
- verwacht aantal buitenlanders/toeristen op het feest

Voorbeeld: medische zorg tijdens dance-events

Twee experts op het gebied van medische zorg bij evenementen raden voor dance-events aan dat het medisch team van de EHBO-post bestaat uit verpleegkundigen, één of meer artsen en eerstehulpverleners die allen specifiek voor de zorg tijdens (dance)feesten zijn getraind. De basistraining bestaat uit kennis van acuut-ambulante zorg (Advanced Life Support: [ALS](#)), kennis van middelen en daarmee samenhangende gezondheidsrisico's en calamiteitenhulp- verlening. Het team wordt dusdanig samengesteld dat alle basiszorg geleverd kan worden. Dat betekent dat er hulpverleners met diverse specialismen aanwezig zijn. Voor complexere zorgvragen is het van belang dat adequate doorverwijzing is geregeld. [27]

5.2 Observatieruimte

Als onderdeel van een goed geoutilleerde EHBO-post is het van belang dat bezoekers de gelegenheid hebben om bij te komen nadat ze door de EHBO zijn gezien. Het is raadzaam hiervoor een aparte (observatie)ruimte in te richten. In de EHBO-ruimte inventariseert en beoordeelt de eerstehulpverlener de hulpvragen en afhankelijk van het toestandsbeeld worden mensen ter observatie in de observatieruimte geplaatst. Tijdens en aan het einde van de observatieperiode vindt een beoordeling plaats. De eerstehulpverlener registreert de bevindingen, met tijdstip van vertrek, in het EHBO-dossier. Voordat de persoon de observatieruimte verlaat, geeft de hulpverlener nog medisch advies aan de bezoeker.

Voorbeeld: voorwaarden aan observatieruimte stellen

Gemeenten kunnen voorwaarden stellen aan de observatieruimte op een evenement. De [gemeente Amsterdam](#) stelt het aanwezig hebben van een observatiepost verplicht en hanteert hierbij de volgende voorwaarden:

- de observatieruimte maakt onderdeel uit van een EHBO-post
- is zoveel mogelijk buiten het geluid gepositioneerd, in de observatieruimte kunnen bezoekers tot rust komen en worden ongewenste prikkels, zoals geluid en drukte, vermeden
- de temperatuur in de ruimte dient naar omstandigheden aangepast te kunnen worden (gekoeld, verwarmd) met uiterste waarden van 18 tot 26 OC
- er is voldoende gratis drinkwater beschikbaar
- er is geen beveiliging aanwezig (tenzij dat in uitzonderlijke situaties toch nodig is)

5.3 Informatie over de EHBO

Drugs- en alcoholgebruik hebben invloed op de zelfredzaamheid (reactievermogen, snelheid waarmee mensen zich kunnen verplaatsen in een noodsituatie) van bezoekers. Organisatoren dienen hier rekening mee te houden bij, onder andere, de inrichting van het evenemententerrein. De EHBO-post moet voor iedere bezoeker van een evenement goed te bereiken en te herkennen zijn. Tevens moet worden gewaarborgd dat eventuele slachtoffers vanuit de EHBO-posten snel kunnen worden afgevoerd via een vrije aanrijroute naar het ziekenhuis.

Tip: bereikbaarheid en herkenbaarheid EHBO

Manieren om de locatie en bereikbaarheid van de EHBO-post aan te geven zijn bijvoorbeeld bewegwijzering met herkenbare EHBO signalen, een plattegrond die aan alle bezoekers wordt uitgereikt, social media en face to face communicatie door security of andere professionals. Het is dus van belang dat alle professionals op de hoogte zijn van de locatie van de EHBO-post. Daarnaast dienen de hulpverleners duidelijk herkenbaar te zijn.

Voor bezoekers die drugs hebben gebruikt, moet tevens duidelijk zijn dat ze zorg kunnen krijgen zonder zich zorgen te maken over betrokkenheid van de politie of beveiliging. In de praktijk is gebleken dat de aanwezigheid van politie of beveiliging bij een EHBO-post een afschrikkende werking kan hebben op bezoekers die drugs hebben gebruikt, waardoor zij er mogelijk van afzien om tijdig hulp te zoeken voor hun gezondheidsklachten. Dit kan leiden tot (ernstige) gezondheidsincidenten. Op evenementen met een gesloten karakter wordt daarom tussen organisator, EHBO en beveiliging bij voorkeur afgesproken dat de beveiliging weliswaar in de buurt van de EHBO-post is, maar duidelijke instructies heeft ontvangen over de (voorzichtige) bejegening van patiënten. Gemeenten kunnen voor evenementen met een open karakter die ze zelf organiseren vergelijkbare afspraken maken met de beveiliging, politie en EHBO.

5.4 Communicatie en afstemming

Naast de communicatie met de bezoekers, is het ook van belang dat er een goede afstemming plaatsvindt tussen de medewerkers van de EHBO, de beveiliging en de organisatie (dit kan dus ook de gemeente zijn), zodat er bij incidenten snel geschakeld kan worden. Voorafgaand aan het evenement wordt door middel van een briefing de basis gelegd voor een goede samenwerking op het evenement. Tijdens de briefing kunnen de volgende thema's aan bod komen: ieders verantwoordelijkheden, de locatie van de EHBO-post en relevante up-to-date informatie over de stand van zaken op de drugsmarkt (zijn er op dat moment bijvoorbeeld waarschuwingen van kracht of extra gevaarlijke drugs in omloop). De instelling voor verslavingszorg kan bij de briefing een rol spelen door input te geven over de stand van zaken op de drugsmarkt en de mogelijkheden voor preventie.

6

Harm reduction

6.1	Chill-out ruimte	63
6.2	Drinkwatervoorzieningen	63
6.3	Klimaatbeheersing	65
6.4	Drugs testen	65

6 Harm reduction

Ondanks alle maatregelen die een organisator inzet om drugsgebruik te voorkomen, is het in de praktijk vrijwel onmogelijk gebleken om dit volledig te realiseren. De volgende stap is dan ook het reduceren van veiligheid- en gezondheidsschade die door drugsgebruik kan ontstaan. Zeker bij evenementen waar veel drugsgebruik wordt verwacht is dat van belang. Naast het voorkomen van gebruik, staat het voorkomen van gezondheidsincidenten dan centraal. Informatieverstrekking over de risico's van alcohol en drugs is één van de mogelijke maatregelen (zie hoofdstuk 2), maar er zijn meer zogenaamde 'harm reduction'-maatregelen. Voorbeelden zijn het inrichten van chill-out ruimtes, het beschikbaar stellen van gratis drinkwater (vergezeld van adviezen over drinkhoeveelheden water), klimaatbeheersing en het testen van drugs. Hoewel deze maatregelen niet allemaal wettelijk verplicht zijn, kunnen ze wel een belangrijke bijdrage leveren aan het terugdringen van drugsgerelateerde gezondheids- en veiligheidsincidenten. Het is voor gemeenten nuttig om op de hoogte zijn van de mogelijkheden en waar mogelijk (via overleg, verplichtstelling of facilitering) te zorgen voor de totstandkoming ervan.

6.1 Chill-out ruimte

Door het gebruik van stimulerende drugs (zoals XTC) in combinatie met energiek dansen kan de lichaamstemperatuur van de gebruiker sterk oplopen en is er kans op uitdroging en oververhitting, hetgeen levensbedreigend kan zijn [28]. Ook andere acute gezondheidsproblemen kunnen zich voordoen. Indien er bij het evenement een risicoverwachting is op het gebied van alcohol- en/of drugsgebruik, uitdroging en/of uitputting is het raadzaam één of meerdere chill-out ruimtes in te richten. Een chill-out ruimte is een publieke ruimte waar mensen kunnen uitrusten en afkoelen. Er zijn zitplaatsen, er wordt geen harde muziek gedraaid en mensen kunnen vrij in en uit lopen. De chill-out ruimte is niet hetzelfde als de observatieruimte bij een EHBO-post die in paragraaf 5.2 is beschreven. In de observatieruimte vindt (na)behandeling plaats van mensen die bij de EHBO post zijn geweest. In de chill-out komen mensen in principe enkel uitrusten. Wel wordt aangeraden in de chill-out ruimte minimaal twee hulpverleners aanwezig te hebben die specifieke kennis en ervaring hebben in het herkennen van alcohol en drugs gerelateerde problemen. Zij kunnen bij gezondheidsincidenten tijdig ingrijpen.

6.2 Drinkwatervoorzieningen

Het gebruiken van alcohol en drugs kan leiden tot uitdroging van het lichaam. De beschikbaarheid van gratis water op evenementen kan mogelijk bijdragen aan het voorkomen van gezondheidsincidenten door zowel drugs- als alcoholgebruik. Gemeenten hebben de mogelijkheid om in de evenementenvergunning de verplichting op te nemen dat op het evenement gratis drinkwater beschikbaar moet zijn.

6.2.1 Watervoorzieningen

De GHOR adviseert gemeenten over de (hoeveelheid) watervoorzieningen op basis van de richtlijnen van het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid (LCHV). Het kan tappunten betreffen of de verstrekking van flesjes drinkwater.

Volgens deze richtlijn komen met name de volgende evenementen hiervoor in aanmerking [29]:

- Dance-events
- Sportevenementen waar bezoekers hoge inspanningen leveren
- Evenementen waar er sprake is van een hoge temperatuur (>25 oC)

In de richtlijn van het LCHV worden eerder gehanteerde normen, zoals 1 drinkwaterpunt per 500 bezoekers bij een dance-event, verlaten. Reden hiervoor is dat een norm met betrekking tot het aantal tappunten onvoldoende rekening houdt met het soort evenement en de (weers)omstandigheden waaronder het plaatsvindt. Het LCHV zal met de Vereniging van Evenementen Makers (VVEM) en in samenspraak met organisatoren een richtlijn opstellen voor het berekenen van de hoeveelheid “voldoende gratis drinkwater” die recht doet aan de verschillende soorten evenementen en omstandigheden.

Tip: waterpuntadvies GHOR

Zolang de leidraad over drinkwater nog in ontwikkeling is, kunnen gemeenten zich laten adviseren door de GHOR, GGD en instelling voor verslavingszorg. Zij kunnen een advies op maat geven op basis van evenement specifieke gegevens zoals: doelgroep, soort en duur evenement, eerdere edities van het evenement, oppervlakte terrein, aantal bezoekers, verwacht middelengebruik, seizoenswarmte, et cetera.

6.2.2 Drinkadvies

Naast het voorzien in gratis waterpunten, dient er ook aandacht te zijn voor het risico op watervergiftiging (hyponatriëmie) bij het gebruik van XTC. Watervergiftiging treedt op bij inname van grote hoeveelheden water (verhoogde opname), terwijl het lichaam dit niet kwijt kan (verminderde afgifte als gevolg van XTC-gebruik). Dit kan leiden tot een levensbedreigende zwelling van de hersenen [30]. Het risico op oververhitting en uitdroging bij XTC-gebruik is in de jaren negentig vertaald naar een praktische voorlichtingsboodschap voor uitgaanders om ‘voldoende water te drinken’. Deze boodschap werd en wordt echter door sommige gebruikers opgevat als ‘heel veel water drinken’, wat geleid heeft tot een aantal gevallen van ernstige (en soms fatale) watervergiftiging. Door enkel te adviseren om water te drinken, krijgen gebruikers van XTC te weinig informatie. Om voorlichtingsboodschappen over onder andere oververhitting en watervergiftiging te verspreiden, kunnen voorlichtingsteams zoals Unity ingezet worden. Bij watertappunten kan een kort drinkadvies opgehangen worden.

6.3 Klimaatbeheersing

Door zweten wordt overtollige lichaamswarmte afgevoerd. Als de luchtvochtigheid en de omgevingstemperatuur te hoog zijn, kan zweet minder goed verdampen waardoor men de lichaamswarmte niet goed kwijtraken. Dit geeft de kans op oververhitting. Het is dus van belang om de luchtvochtigheid en temperatuur in de gaten te houden, met name bij evenementen waar een hoge risicoverwachting is voor het gebruik van drugs. Het gebruiken van stimulerende drugs verhoogt immers de lichaamstemperatuur en daarmee het risico op gezondheidsincidenten in warme omgevingen met een hoge luchtvochtigheid. Uit laboratoriumonderzoek blijkt dat een omgevingstemperatuur van boven de 20 graden Celsius de kans op oververhitting vergroot [31], op basis van praktijkervaringen wordt de grens voor evenementen op maximaal 27 graden gesteld [32].

Als er sprake van zeer warm weer kan zijn, is het aanbevelenswaardig dat de gemeente met de organisator afspraken maakt over de wijze waarop hier mee wordt omgegaan. Zo kan gedacht worden aan het creëren van extra schaduwplekken of andere plekken waar voldoende koelte is. Bij voorkeur geeft de organisator eerst zelf in het calamiteitenplan aan welke maatregelen hij wil nemen. Dit kan dan worden beoordeeld door de GHOR en vervolgens kan de gemeente bepalen of de voorgestelde maatregelen afdoende zijn of dat er meer nodig is.

6.4 Drugs testen

De samenstelling van drugs heeft mede invloed op de schadelijkheid ervan. Hoewel de drugstestfaciliteiten in Nederland primair bedoeld zijn om de Nederlandse drugsmarkt te monitoren, bieden zij daarnaast de mogelijkheid voor gebruikers om informatie te krijgen over welke bestanddelen er in hun drugs zit. Op basis van de testuitslag kunnen ze besluiten om de drug alsnog niet te gebruiken of de dosering aan te passen.

In Nederland werden in het verleden op dance evenementen drugstestmogelijkheden ingericht. Tegenwoordig kan dat alleen nog in teststations. Het testen van drugs bij een teststation (zie www.drugs-test.nl) heeft een aantal voordelen boven testen op de dansvloer. Bij een teststation is meer gelegenheid voor preventieve informatie-uitwisseling over het gebruik van drugs. Een geteste pil is immers geen garantie voor het uitblijven van problemen. De persoon die drugs gebruikt en de omgeving waarin dat gebeurt, zijn mede bepalend voor hoe de effecten verlopen. Het is belangrijk dat gebruikers van uitgaansdrugs dat weten. In het teststation gaat de monitoringsfunctie gepaard met het geven van voorlichting aan de doelgroep (gebruikers), die doorgaans lastig te bereiken zijn.

Leestip: [Drugstesten op kantoor of op de dansvloer.](#)

7

Vervoer

7.1	Onder invloed achter het stuur	69
7.2	Voorkomen van rijden onder invloed	69

7 Vervoer

7.1 Organisatie van vervoer

Het vervoer voor en vooral na evenementen moet goed geregeld zijn, zowel in aard als in omvang. Aan het einde van evenementen kunnen er gemakkelijk incidenten ontstaan, vooral op evenementen met een verhoogde risicoverwachting voor alcohol- en drugsgebruik. Na afloop van een feest, wanneer mensen moe zijn en niet meer nuchter, kan een klein ongemak al aanleiding zijn voor escalatie van een situatie. Het is daarom belangrijk dat bezoekers snel bij hun voertuig kunnen komen en het terrein kunnen verlaten of niet lang hoeven te wachten op openbaar vervoer. Het is daarom goed om met organisatoren afspraken te maken over het volgende:

- gemakkelijk te bereiken en voldoende openbaar vervoer – houd hier rekening met de capaciteit van het lokale openbaar vervoer en regel zo nodig aanvullend vervoer;
- goede bewegwijzering en logistiek op en rond de parkeerplaatsen en de opstappunten voor openbaar vervoer;
- wegleiden van publiek na het evenement, zodanig dat er na het evenement niet doorgedronken wordt in de horeca;
- toezicht op hoe mensen achter het stuur gaan zitten, gericht op het voorkomen van rijden onder invloed. Bij een meerdaags evenement kan ook slaap een belangrijke rol spelen;
- informatie voor en tijdens het evenement over veilig verkeer en rijden onder invloed (zie www.teamalert.nl en www.unity.nl).

7.2 Voorkomen van rijden onder invloed

Informeren

Bezoekers kunnen op verschillende momenten rond het evenement met voorlichtingsboodschappen en/of voorlichtingsteams gestimuleerd worden nuchter in de auto te stappen. Vooraf (op de parkeerplaats/bij de ingang van het terrein), tijdens het evenement (op het terrein) en na afloop van het evenement (bij de uitgang van het terrein/op de parkeerplaats) kan informatie worden gegeven over de toegenomen kans op ongelukken die ontstaan als je met alcohol en/of drugs achter stuur stapt en de strafmaat voor rijden onder invloed. Ook moeten de vervoersalternatieven (zoals pendelbussen naar station) bekend gemaakt zijn, bijvoorbeeld bij de ticketverkoop en op de website van het evenement.

Voorbeeld: voorlichtingsprojecten op evenementen

Voorbeelden van voorlichtingsprojecten op de evenementlocatie zijn [Bobbital](#) (voor alcohol) en de [Witte Waas](#) (voor drugs) door [TeamAlert](#). Deze voorlichtingsteams kunnen bestuurders onder invloed formeel niet tegenhouden in de auto te stappen. Het combineren van de inzet van voorlichtingsteams met politiecontrole na afloop van het evenement kan dit ondervangen.

De effectiviteit van dergelijke voorlichtingsboodschappen en campagnes is echter niet aan te tonen, doordat ze vaak in combinatie met andere maatregelen worden uitgevoerd.

Handhaven

Handhaving van de wettelijke bepalingen³ is van groot belang voor het effect van de aanpak om rijden onder invloed te voorkomen. Verkeerscontroles voor rijden onder invloed werken ook preventief, zeker wanneer de subjectieve pakkans vergroot wordt door de handhavingsacties te combineren met publiciteit [33]. Belangrijk aandachtspunt bij het uitvoeren van alcoholcontroles is de onvoorspelbaarheid. Tegenwoordig worden alcoholcontroles snel bekend door communicatie via sociale media. Hier kan op ingespeeld worden door een deel van de controles mobiel in te richten, waardoor deze zich snel kunnen verplaatsen. Tegelijkertijd zijn zichtbare controles wel degelijk zinvol, omdat het een preventief effect kan hebben op mensen die (nog) niet in overtreding zijn.

Gemeenten kunnen met politie afspraken maken over dergelijke verkeerscontroles na afloop van het evenement.

Leestips: rijden onder invloed van alcohol, drugs of geneesmiddelen

Het SWOV (Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid) heeft twee factsheets uitgebracht over rijden onder invloed. Hierin staat informatie over de risico's, het aantal slachtoffers, de risicogroepen, de effecten op de rijvaardigheid en de in te zetten maatregelen.

- [Factsheet Rijden onder invloed van alcohol \(SWOV, 26 sep 2016\)](#)
- [Drugs- en geneesmiddelengebruik in het verkeer \(SWOV, 1 juli 2015\)](#)
- Op 1 juli 2017 komen er wettelijke limieten voor drugsgebruik in het verkeer ([Rijksoverheid.nl](#)).

3 Artikel 8, lid 1 van de Wegenverkeerswet: Het is een ieder verboden een voertuig te besturen of als bestuurder te doen besturen, terwijl hij verkeert onder zodanige invloed van een stof* (*onder deze stoffen vallen alcohol, drugs en psychoactieve geneesmiddelen), waarvan hij weet of redelijkerwijs moet weten, dat het gebruik daarvan - al dan niet in combinatie met het gebruik van een andere stof - de rijvaardigheid kan verminderen, dat hij niet tot behoorlijk besturen in staat moet worden geacht.

8

Monitoring en evaluatie

8.1 Monitoring tijdens evenement	73
8.2 Evaluatie na afloop	73

8 Monitoring en evaluatie

8.1 Monitoring tijdens het evenement

Tijdens het evenement is het monitoren van alcohol- en drugsgebruik een voorwaarde om tijdig en adequaat te kunnen anticiperen of reageren op risicovolle situaties. Daarnaast kunnen de verkregen gegevens als input gebruikt worden voor de evaluatie na afloop van het evenement.

Voor goede monitoring is een systeem voor informatie-uitwisseling tussen de professionals die betrokken zijn bij het evenement nodig. Met een dergelijk systeem kunnen alle professionals, met de juiste instructies en vaardigheden, een bijdrage leveren aan monitoring.

- Zo kan de beveiliging een rol spelen in het monitoren van **de ingenomen middelen bij de veiligheidsfouillering** aan de ingang. Dit geeft een beeld van de soorten drugs die bezoekers proberen mee te nemen.
- Een tweede informatiebron betreft de registratie van **zorgcontacten bij de EHBO-post** op het evenement. Dit levert objectieve gegevens op over de gezondheidsincidenten op een evenement. Het is dus van belang dat de EHBO-post een goede registratie bijhoudt van alcohol- en drugsgelateerde zorgcontacten.
- Een aanvullende bron van informatie is het **observeren van het gedrag** van het publiek. Het blijft op deze manier echter, zoals eerder in de leidraad reeds aangegeven is, niet met zekerheid vast te stellen of er daadwerkelijk sprake is van alcohol- of drugsgebruik. De reden hiervan is dat 'opvallend' gedrag ook andere (medische) oorzaken kan hebben. Observatie van gedrag kan wel een goede aanvulling zijn op de hiervoor beschreven informatiebronnen.

Voorbeeld: hulpmiddel bij monitoring

De gemeente Amsterdam heeft een instrument ontwikkeld waarmee integraal toezicht uitgeoefend kan worden op evenementen. De bevindingen van dit hulpmiddel, de Peilstok, geven bovendien relevante input voor de evaluatie. De Peilstok is te vinden in de bijlage van het [Amsterdams beleidskader dance events](#).

8.2 Evaluatie na afloop

De gemeente is verantwoordelijk voor het controleren of een evenement aan alle vergunningsvoorschriften voldoet. Na afloop van een evenement is het sterk aan te bevelen om samen met relevante partijen te evalueren:

- in hoeverre de vergunningsvoorschriften zijn nageleefd;
- in hoeverre de genomen maatregelen tijdens het evenement effect hebben gehad;

- welke onvoorziene omstandigheden zich hebben voorgedaan, die bij een volgend evenement voorkomen moeten worden.

Aan de evaluatie ten grondslag liggen de ervaringen van de betrokken stakeholders en alle gegevens die tijdens het evenement zijn verzameld. Voorbeelden van gegevens zijn geregistreeerde meldingen van incidenten, geconstateerde overtredingen, de verzamelstaat van het letselbeeld en onderzoeksgegevens over bijvoorbeeld de naleving van de leeftijdsgrens. Ook berichten vanuit de bezoekers, media en omwonenden kunnen een onderdeel vormen van de evaluatie. Bij de evaluatie kunnen onder andere de volgende stakeholders betrokken worden: de vergunningverlener, GHOR, de instelling voor verslavingszorg, de organisator, politie, beveiliging en de horeca.

Door gezamenlijk een evaluatie uit te voeren, worden potentiële verbeteringen voor toekomstige evenementen in beeld gebracht en wordt bovendien de samenwerking tussen organisator, gemeente en andere partners gestimuleerd. De uitkomsten van de evaluatie kunnen medebepalend zijn voor de beoordeling en voorwaarden bij een volgende vergunningaanvraag voor een evenement.

BIJLAGE 1

Wetgeving

Drank- Horecawet	77
Opiumwet	79

Bijlage 1 Wetgeving

Drank- Horecawet

Relevante artikelen uit de [Drank- en Horecawet](#)

Artikel 20

1. Het is verboden bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank te verstrekken aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Onder verstrekken als bedoeld in de eerste volzin wordt eveneens begrepen het verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, welke drank echter kennelijk bestemd is voor een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt.
2. Het is verboden in een slijtlokaliteit de aanwezigheid toe te laten van een bezoeker van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, anders dan onder toezicht van een persoon van 21 jaar of ouder.
3. De vaststelling, bedoeld in het eerste en tweede lid:
4. geschiedt aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Wet op de identificatieplicht, dan wel op een bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen andere wijze;
5. blijft achterwege, indien het een persoon betreft die onmiskenbaar de vereiste leeftijd heeft bereikt.
6. Bij de voor het publiek bestemde toegang tot een horecalokaliteit, een slijtlokaliteit, een ruimte als bedoeld in artikel 18, tweede lid, of een vervoermiddel waarin bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank wordt verstrekt, dient duidelijk zichtbaar en goed leesbaar te worden aangegeven welke leeftijdsgrens of leeftijdsgrenzen gelden. Bij regeling van Onze Minister kunnen daaromtrent nadere regels worden gesteld of modellen worden vastgesteld.
7. Het is verboden in een slijtlokaliteit of horecalokaliteit of op een terras de aanwezigheid toe te laten van een persoon die in kennelijke staat van dronkenschap of kennelijk onder invloed van andere psychotrope stoffen verkeert.
8. Het is verboden in kennelijke staat van dronkenschap of kennelijk onder invloed van andere psychotrope stoffen dienst te doen in een slijtlokaliteit of horecalokaliteit.

Artikel 35

1. De burgemeester kan ten aanzien van het verstrekken van zwak-alcoholhoudende drank op aanvraag ontheffing verlenen van het in [artikel 3](#) voor de uitoefening van het horecabedrijf gestelde verbod, bij een in de beschikking aangewezen bijzondere gelegenheid van zeer tijdelijke aard voor een aaneengesloten periode van ten hoogste twaalf dagen, mits de verstrekking geschiedt onder onmiddellijke leiding van een persoon die:
 - a. de leeftijd van eenentwintig jaar heeft bereikt;
 - b. niet in enig opzicht van slecht levensgedrag is.De naam van deze persoon staat op de ontheffing vermeld.
2. Een ontheffing kan onder beperkingen worden verleend; aan een ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
3. Ten aanzien van een ontheffing is [artikel 31, eerste lid, onder a en c](#), van overeenkomstige toepassing.
4. De ontheffing, of een afschrift daarvan, is ter plaatse aanwezig.
5. Een burgemeester kan naar aanleiding van een aanvraag voor ontheffingen als bedoeld in dit artikel, voor jaarlijks terugkerende identieke bijzondere gelegenheden van zeer tijdelijke aard, besluiten één ontheffing te verlenen, mits de verstrekking van zwak-alcoholhoudende drank telkenmale geschiedt onder onmiddellijke leiding van dezelfde persoon.
6. Met toepassing van [artikel 28, eerste lid, laatste zinsnede, van de Dienstenwet is paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht](#) niet van toepassing op de aanvraag om een ontheffing als bedoeld in dit artikel.

Artikel 41

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn belast:
 - A. in geheel Nederland: de bij besluit van Onze Minister aangewezen ambtenaren.
 - B. in een gemeente: de door de burgemeester van die gemeente aangewezen ambtenaren.
2. Bij regeling van Onze Minister, in overeenstemming met Onze Minister van Veiligheid en Justitie:
 - a. wordt de taakverdeling tussen de ambtenaren, behorende tot de onderscheidene in het eerste lid bedoelde categorieën geregeld;
 - b. kunnen aanstellings- en opleidingseisen voor die ambtenaren worden gesteld.

Artikel 45

1. Het is degenen die de leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt, met uitzondering van personen van 16 of 17 jaar die dienst doen in een inrichting waarin het horecabedrijf wordt uitgeoefend, waaronder begrepen het zijn van barvrijwilliger in een inrichting in beheer bij een paracommerciële rechtspersoon, verboden op voor het publiek toegankelijke plaatsen alcoholhoudende drank aanwezig te hebben of voor consumptie gereed te hebben, met uitzondering van plaatsen waar bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse wordt verstrekt.
2. Overtreding van het eerste lid wordt gestraft met een geldboete van de eerste categorie.
3. De in dit artikel strafbaar gestelde feiten zijn overtredingen.

Opiumwet

Relevante artikelen uit de Opiumwet.

Artikel 2

Het is verboden een middel als bedoeld in de bij deze wet behorende [lijst I](#) dan wel aangewezen krachtens [artikel 3a, vijfde lid](#):

- A. binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen
- B. te telen te bereiden, te bewerken, te verwerken, te verkopen, af te leveren, te verstrekken of te vervoeren
- C. aanwezig te hebben
- D. te vervaardigen

Artikel 3

Het is verboden een middel als bedoeld in de bij deze wet behorende [lijst II](#) dan wel aangewezen krachtens [artikel 3a, vijfde lid](#):

- A. binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen;
- B. te telen, te bereiden, te bewerken, te verwerken, te verkopen, af te leveren, te verstrekken of te vervoeren;
- C. aanwezig te hebben;
- D. te vervaardigen.

BIJLAGE 2

Advies

Bijlage 2 Advies

Deze leidraad is tot stand gekomen dankzij de medewerking van verschillende organisaties. Zonder het advies van en het meeschrijven door onderstaande experts was deze leidraad niet mogelijk geweest.

Naam	Organisatie
Marjolijn van Hest	Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
Peter Biezenaar	Crowd Support
Ronald van Litsenburg	Event Medical Service
Syan Schaap	Event Safety Institute
Rik Voogt	Event Safety Institute
Julie Croiset van Uchelen	Gemeente Amsterdam
Tine Castelijns	Gemeente Haarlemmermeer
Marc Snabilie (en collega's)	GGD/GHOR
Judith Noijen	Jellinek
Niels Aangeenbrug	Ministerie van VenJ
Dave Kumpe	Ministerie van VWS
Wil de Zwart	Ministerie van VWS
Roel Kusters	Openbaar Ministerie
Emile Vermeulen	Politie
Bertil Rebel	Regio Frisvalley
Henk Schravemade	TeamAlert
Willemijn Noordman	TeamAlert
Willem Westerman	Vereniging van Evenementenmakers

REFERENCES

Referenties

1. Babor, T., Caetano, R., Casswell, S., et al. (2010). Alcohol: No Ordinary Commodity - Research and Public Policy. New York, NY: Oxford University Press.
2. Purple Guide (extracted online februari 2016 via <http://www.thepurpleguide.co.uk/>).
3. Babor, T., Caetano, R., Casswell, S., et al. (2010). Alcohol: No Ordinary Commodity - Research and Public Policy. New York, NY: Oxford University Press.
4. Homel, R., Clark, J. (1994). The prediction and prevention of violence in pubs and clubs. In R. V. Clarke (Ed.), Crime prevention studies, Vol. 3 (pp. 1-46). Monsey: Willow Tree Press.
5. Homel, R., McIlwain, G., & Carvolth, R. (2001). Creating safer drinking environments. In N. Heather, T. J. Peters, & T. Stockwell (Eds.), International handbook of alcohol dependence and problems (pp. 721-740). Chichester: John Wiley and Sons.
6. Babor, T., Caetano, R., Casswell, S., et al. (2010). Alcohol: No Ordinary Commodity - Research and Public Policy. New York, NY: Oxford University Press.
7. Wal, van der R. & Kop, N. (2014). Opsporing bij evenementen. Politieacademie, Apeldoorn.
8. Hughes, K. (2015). The deterrent effects of drug detection dogs on drug use in NSW, Australia. Presentation at Applied Research in Crime and Justice Conference 2015.
9. Sindicich, N & Burns, L. (2011). 'Australian trends in Ecstasy and related drug markets 2010: Findings from the Ecstasy and Related Drug Reporting System (EDRS)', Australian Drug Trend Series, No. 64, National Drug and Alcohol Research Centre, University of New South Wales, Sydney.
10. Hughes, K. (2015). The deterrent effects of drug detection dogs on drug use in NSW, Australia. Presentation at Applied Research in Crime and Justice Conference 2015.
11. Hickey, S., McIlwraith, F, Bruno, R., Matthews, A. Alati, R., (2012). Drug detection dogs in Australia: more bark than bite? Drug and Alcohol Review, 31, 778-783.
12. Dunn, M., Degenhardt, L. (2009). The use of drug detection dogs in Sydney, Australia. Drug Alcohol Rev; 28: 658-662.
13. Schelleman-Offermans, K., Roodbeen, R. (2015). Alcohol & tabaksverkoop aan jongeren 2015. Landelijke naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar voor de drank- en horecawet en tabakswet. Nuchter.
14. Bieleman, B., Kruize, A., Mennes, R. (2015). Inventarisatie preventie en handhavingsplannen drank- en horecawet 2015. Intraval, Groningen.
15. Ferwerda, H., Hasselt, N. van, Ham, van T., Voorham, L. (2012). De juiste snaar - Professionals met een publieke taak en de omgang met overlast, agressie en geweld als gevolg van alcohol- en /of drugsgebruik. WODC, Den Haag.
16. Wagenaar, C., Toomey, T.L., Erickson, D.J. (2006). Complying With the Minimum Drinking Age: Effects of Enforcement and Training Interventions. Alcoholism: Clinical and Experimental Research Volume 29 (2), pages 255-262.
17. Babor, T., Caetano, R., Casswell, S., et al. (2010). Alcohol: No Ordinary Commodity - Research and Public Policy. New York, NY: Oxford University Press.
18. Wagenaar, C., Toomey, T.L., Erickson, D.J. (2006). Complying With the Minimum Drinking Age: Effects of Enforcement and Training Interventions. Alcoholism: Clinical and Experimental Research Volume 29 (2), pages 255-262.

19. Trimbos-instituut (2015). Factsheet 'Naleven van de leeftijdsgrens alcoholoperevenementen'.
20. Pacula, R.L. (2008). What Research Tells Us About the Reasonableness of the Current Priorities of National Drug Control. RAND Corporation.
21. Segal, D. S., Stockwell, T. (2009). Low alcohol alternatives: a promising strategy for reducing alcohol related harm. international journal for drugs policy. 20, 2, 183-187.
22. Hughes, K., Zara Quigg, Mark A. Bellis, Amador Calafat, Ninette van Hasselt, Matej Kosir, Lotte Voorham, Ferry X. Goossens, Mariangels Duch and Montse Juan (2012). Drunk and Disorganised: Relationships between Bar Characteristics and Customer Intoxication in European Drinking Environments Int. J. Environ. Res. Public Health 2012, 9, 4068-4082.
23. Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid (2014). Hygiënerichtlijn voor Evenementen, december 2014. LCHV, Amsterdam.
24. GHOR Nederland (2011). Landelijke handreiking geneeskundige advisering publieks-evenementen versie 2.1.
25. GHOR Nederland (2011). Landelijke handreiking geneeskundige advisering publieks-evenementen versie 2.1.
26. Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid (2014). Hygiënerichtlijn voor Evenementen, december 2014. LCHV, Amsterdam.
27. Krul, J., Litsenburg, R. van, (2010). Medische zorg tijdens dance-events. Critical care, 5: 22-23.
28. Trimbos Instituut (2015). Factsheet: De stand van zaken rond XTC.
29. Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid (2014). Hygiënerichtlijn voor Evenementen, december 2014. LCHV, Amsterdam.
30. Trimbos Instituut (2015). Factsheet: De stand van zaken rond XTC.
31. Pennings, E.J.M., Eilering, J.B.G. & Wolff, de F.A (2004). Lange termijneffecten van XTC.
32. Krul, J., Litsenburg, R. van, (2010). Medische zorg tijdens dance-events. Critical care, 5: 22-23.
33. SWOV (2016). Rijden onder invloed van alcohol. SWOV-factsheet, september 2016, Den Haag.

